

پیک دانش

فصلنامه بهار

نشریه انجمن علمی دانشجویی علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه الزهراء (س)

سال بیست و سوم، شماره ۹۸، بهار ۱۴۰۲

ISSN: ۱۷۳۵-۳۳۹۴

کنگره هفتم متخصصان علوم اطلاعات

نشست کمیته سازماندهی دانش

یک سخنرانی انگیزشی

دسترس پذیری محتوای نسخه های خطی

معرفی کتاب - جشن نامه مهراذ

نخلستانی برای کتابداران

فهرست

- ۳ سخن روز
- ۳ سخن سردبیر
- ۴ آشنایی مختصر با چند انجمن و سازمان بزرگ کتابخانه‌ای و کتابداری در جهان
- ۸ ۶ سال کنگره در یک نگاه
- ۱۰ گزارش‌هایی تصویری از برخی از نشست‌ها
نشست کمیته سازماندهی دانش
- ۱۶ یک سخنرانی انگیزشی - روانشناسی کار و تاثیر آن در
شکل‌گیری نگرش کارآفرینانه
- ۱۷ دسترس‌پذیری محتوای نسخه‌های خطی
- ۱۸ معرفی کتاب - جشن نامه مهرداد
- ۲۰ صد سال فناوری اطلاعات، در ده سال ششم قرن گذشته چه
گذشت؟
- ۲۲ نخلستان کتابداران

پیک دانش

صاحب امتیاز:

انجمن علمی دانشجویی علم اطلاعات و دانش
شناسی دانشگاه الزهراء (س)

زیر نظر: اداره کل امور فرهنگی دانشگاه الزهراء
(س)

مدیر مسئول و سردبیر: لیلی بنی‌هاشمی

هیئت تحریریه: زهرا روحی، مبین علیخانی، لیلا
زرینی، ملیکا قاضی‌نژاد، فاطمه یزدانی، مهسا حاجی
علی، مهسا قسوری، حدیثه حیدری و لیلی بنی‌هاشمی

ویراستار: لیلی بنی‌هاشمی

طراح و صفحه‌آرا: سید محمد حسین هاشمی

طراح لوگو: سید محمد حسین هاشمی

با تشکر از مشاور نشریه: دکتر معصومه کربلا
آقایی کامران

نشانی: تهران، میدان ونک، دانشگاه الزهراء (س)،
ساختمان معاونت فرهنگی-اجتماعی، اتاق نشریات

تلفن: ۸۸۰۵۶۹۰۸

ص.پ: ۱۹۹۳۸۹۱۱۷۶۴

وبلاگ نشریه: www.kismag.blogfa.com

کانال تلگرام: @knowledge_courier

کانال اینستاگرام نشریه: @knowledge_courier

یادداشت روز

● در اینجا به بخشی از سخنان باربارا لیسون رئیس ایفلا در افتتاحیه کنگره اشاره می‌کنم که درباره ایفلا و حمایت این انجمن از آینده کتابخانه‌ها است. ایشان چشم‌اندازهایی از انجمن را به عنوان الهام و همزمان چالش تحت عنوان «آینده موفق حوزه جهانی کتابخانه‌ها» ارائه نمود. برای جلوگیری از هرگونه دخل و تصرفی، مطالب زیر عیناً از بخشی از فایل ضبط‌شده‌ای است که برای نمایش در کنگره ارسال گردیده است. کسانی که در کنگره ثبت‌نام کرده‌اند می‌توانند این سخنرانی را از طریق سامانه سیاد و در بخش‌های هشتم و نهم افتتاحیه به طور کامل مشاهده نمایند.

هدف اصلی ایفلا مبتنی بر ماده ۱۹ بیانیه حقوق بشر سازمان ملل است که بیان می‌کند دسترسی آزاد به اطلاعات و آزادی بیان از اهداف اصلی بشریت است. به همین خاطر اهداف ایفلا ارتقاء استانداردهای ارائه و تحویل خدمات اطلاعاتی است تا تمامی اطلاعات را به افرادی که به آن نیاز دارند ارائه دهد. پشتیبانی از کتابخانه‌ها یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های ایفلا است. قدرتمند ساختن توسعه پایدار، حق چاپ و دسترسی به دانش، جامعه اطلاعاتی فراگیر، مبتنی بر حقوق به ویژه با توجه به محیط حامی سازمان ملل برای کتابخانه‌ها و همچنین ارتقای ارزش‌های میراث فرهنگی از مهم‌ترین زمینه‌های مورد حمایت ایفلا هستند. ایفلا همچنین از انجمن‌های کتابخانه ملی حمایت می‌کند. برای دستیابی به اطلاعات تکمیلی علاوه بر فیلم آن، می‌توانید به سایت ایفلا، فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری و یا **The International Federation of Library Associations and Institutions** که به اختصار **IFLA** نامیده می‌شود مراجعه نمایید.

لیلی بنی‌هاشمی
دانشجو دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی
دانشگاه الزهرا (س)

یادداشت سردیر

● دوست داشتیم ویژه‌نامه‌ای دانشجویی درباره کنگره هفتم متخصصان علوم اطلاعات داشته باشیم، تمام و کمال، اما ابعاد کنگره از حجم حضور ما بزرگتر بود. تمایل داشتیم همه بزرگان و متخصصان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی را ببینیم و از وجودشان درس بگیریم، اما همه حضور نداشتند.

علاقمند بودیم به شنیدن سخنان و نظرات همه افرادی که در نشست‌ها و سخنرانی‌ها حضور داشتند ولی امکانش نبود. خلاصه آن که کمی و کاستی این شماره را از ما پذیرا باشید. ما در حد بضاعت خود تلاش کردیم آنچه دیدیم را بنویسیم تا شما هم از نگاه ما به کنگره هفتم به این نشست‌ها نظری بیفکنید. از منظر دانشجو این نشست‌های هیجان‌انگیز، دید و بازدید و کلاس بزرگی است که در آن می‌توان از زبان استادان رشته مطالب جدیدی را شنید و آموخت. هیچ چیز کامل نیست اما همیشه می‌شود برای رسیدن به بهترین خود تلاشی دیگر کرد. قطعاً انتظار ما از کنگره بعدی بیشتر خواهد بود و منتظر ابتکارات و اتفاقات جدیدتری هستیم اما از صمیم قلب سپاسگزار تمامی کسانی هستیم که در این راه بسیار تلاش کردند تا ما در یک رویداد فشرده دو روزه در سالن همایش‌های کتابخانه ملی دور هم آمده و ببینیم و بشنویم.

لیلی بنی‌هاشمی
دانشجو دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی
دانشگاه الزهرا (س)

آشنایی مختصر با چند انجمن و سازمان بزرگ کتابخانه‌ای و کتابداری در جهان

تعهد حرفه متخصصین علم اطلاعات، به خدمات کتابخانه‌ای و اطلاعاتی با کیفیت بالا و دسترسی به اطلاعات متمرکز است و بین‌المللی‌ترین رویداد حرفه‌ای و تجاری برای بخش خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی را ارائه می‌دهد. سخنرانان سطح بالا، کارشناسان در هر جنبه از حرفه، و کارکنان کتابخانه و اطلاعات از سراسر جهان را گرد هم می‌آورد تا به تنظیم دستور کار بین‌المللی و کشف مسائل و پیشرفت‌های مورد علاقه در زمینه کتابخانه جهانی کمک کند. به گفته مجریان این مجموعه، کنگره زمانی است برای جشن گرفتن موفقیت‌های حمایتی، درس گرفتن از یکدیگر و تقویت جمعی صداها، نمایندگان از هر کشور، از کتابخانه‌ها و بخش‌های همسو، و از سطح دانش‌آموز تا مدیر تشویق می‌شوند که در آن شرکت کنند. هیچ کنفرانس دیگری به جز این مجمع، گرد همایی کتابداری و فرصت‌هایی را برای نمایندگان فراهم نمی‌کند تا در یک مقیاس بین‌المللی استاندارد، بحث کنند و از یکدیگر بیاموزند. حال چه از طریق مشارکت فیزیکی، در کنفرانسی که در مکان‌ها و مناطق مختلف در سراسر جهان برگزار می‌شوند و یا از طریق کشف گزینه‌ها و توسعه تجربیاتی که دنیا برای کتابخانه را گرد هم می‌آورد، اهداف ایفلا عبارتند از: نمایندگی کتابداری در موضوعات مورد علاقه بین‌المللی، ارتقای آموزش مداوم کارکنان کتابخانه، توسعه،

سالانه ایفلا حمایت می‌کند و دسترسی به اطلاعات، ایده‌ها و آثار را برای توانمندسازی اجتماعی، آموزشی، فرهنگی و اقتصادی ترویج می‌دهد و همچنین چندین نشریه از جمله مجله ایفلا را تولید می‌کند. می‌توان افزود که از جهتی این فدراسیون با یونسکو همکاری می‌کند و همچنین یکی از اعضای مؤسس «سپر آبی» است که برای حفاظت از میراث فرهنگی جهان در هنگام تهدید جنگ و بلایای طبیعی کار می‌کند. ایفلا در ۳۰ سپتامبر ۱۹۲۷ در ادینبورگ، اسکاتلند، زمانی که انجمن‌های کتابخانه‌های ۱۴ کشور اروپایی و ایالات متحده قطعنامه‌ای را در جشن پنجاهمین سالگرد انجمن کتابخانه‌های بریتانیا امضا کردند، تأسیس شد. ایساک کولین، رئیس کتابخانه ملی سوئد، به عنوان اولین رئیس انتخاب شد. در طول دهه ۱۹۳۰ اولین انجمن‌های کتابخانه‌ای خارج از اروپا و ایالات متحده به ایفلا پیوستند: چین، هند، ژاپن، مکزیک و فیلیپین و تا کنون آمار عضویت آن به بیش از ۱۷۰۰ عضو در تقریباً ۱۵۵ کشور افزایش یافته است. همانطور که می‌دانید ایفلا در فعالیت‌های کنگره‌ای پیشگام است. در سال ۲۰۲۱، این فدراسیون برای اولین بار کنگره جهانی کتابداری و اطلاع‌رسانی "WLIC" را به دلیل ادامه همه‌گیری جهانی و ویروس کرونا، به صورت آنلاین برگزار کرد. این کنگره یک کنفرانس بین‌المللی پیشرو است که بر ارائه

گردآوری و ترجمه:

زهرا روحی، دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهرا
مبین علیخانی، دانشجوی کارشناسی مهندسی مکانیک دانشگاه تهران

آشنایی با انجمن‌ها و سازمان‌های مربوط به هر شاخه تحصیلی و علمی، می‌تواند میزان اعتبار و تاثیرگذاری آن رشته در سطوح ملی و بین‌المللی را نشان دهد، در این متن سعی داریم مواردی را معرفی کنیم که نه تنها برای رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی حائز اهمیت هستند، بلکه فعالیت‌هایشان کمک بزرگی به دیگر شاخه‌های علوم کرده است.

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

موردی که هیچگاه نمی‌توان از آن چشم پوشی کرد، معرفی و مروری بر فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابخانه‌ای یا همان "IFLA" است که به عنوان یک نهاد بین‌المللی از منافع افرادی و نهادهایی که به کتابخانه‌ها و متخصصان اطلاعات متکی هستند، نمایندگی و پشتیبانی می‌کند. این سازمان غیردولتی و غیرانتفاعی، در سال ۱۹۲۷ در اسکاتلند با دفتر مرکزی در کتابخانه ملی هلند در لاهه تأسیس شد. ایفلا از کنگره جهانی کتابخانه و اطلاعات

حفظ و ترویج دستورالعمل‌های خدمات کتابخانه‌ای.

Special Libraries Association (SLA)

اگر از رشته‌های فنی و مهندسی و یا دیگر شاخه‌ها به دنبال همکاری با شاخه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی هستید، انجمن کتابخانه‌های ویژه قابل توجه است که در سال ۱۹۰۹ در ایالات متحده توسط گروهی از کتابداران که در محیط‌های تخصصی کار می‌کردند، به رهبری جان کاتن دانا، که به عنوان اولین رئیس SLA از سال ۱۹۰۹ تا ۱۹۱۱ خدمت می‌کرد، تأسیس شد. در سال‌های قبل از تأسیس SLA، دانا و سایر کتابداران شاهد تقاضای فزاینده‌ای برای انواع موادی بودند که کتابخانه‌های تخصصی می‌توانستند فراهم کنند و دریافتند که به عنوان متخصصان اطلاعاتی که در چنین محیط‌هایی کار می‌کردند باید به طور حرفه‌ای به خواسته‌های شغل خود پاسخ دهند، پس باید به دنبال نوع جدیدی از کتابداری باشند و همچنین، بسیاری از آنها به عنوان کتابدار متخصص کار می‌کردند، اما عمدتاً بدون حمایت حرفه‌ای که سایر کتابداران و متخصصان از آن برخوردار بودند. این گروه به دنبال حل مشکلات مشترک خود با تشکیل گروه شدند. هدف آنها اینگونه بیان شد: "با همکاری همه کتابخانه‌های کوچک در سراسر کشور، مالی، تجاری، علمی، صنعتی و ادارات ویژه ایالتی، دانشگاهی و کتابخانه‌های عمومی متحد شویم." در واقع، تمام کتابخانه‌هایی که به اهداف خاص اختصاص یافته و به مشتریان محدودی خدمت می‌کنند بتوانند نوع خدمت خود را در بهترین حالت تخصصی ارائه دهند. SLA در حال حاضر یک سازمان بین‌المللی با اعضای بیش از ۷۵ کشور است و توسط ۵۵ بخش منطقه‌ای سازماندهی شده است. علاوه بر این، SLA همچنین دارای تعدادی بخش است که به حوزه‌های موضوعی خاص

اختصاص داده شده و بسیاری از قسمت‌ها همچنین شامل مواردی برای تخصص‌های فرعی هستند. بخش‌های فعلی عبارتند از: رشته‌های مهندسی مثل مکانیک و عمران، پزشکی و علوم زیستی، تجارت و امور مالی، علم شیمی، هوش رقابتی، تحصیلات عالی، محیط زیست و مدیریت منابع، غذا، کشاورزی و تغذیه، اطلاعات دولتی، فناوری اطلاعات، مدیریت دانش، رهبری و مدیریت، کتابخانه‌های نظامی، موزه‌ها، هنرها و علوم انسانی، اخبار، نفت و منابع انرژی، فناوری دارویی و بهداشتی، فیزیک-نجوم-ریاضی، علم و فناوری، علوم اجتماعی و حمل و نقل و تجارت.

عضویت در SLA برای هر شخص یا سازمانی آزاد است. اعضا معمولاً دارای مدرک کارشناسی ارشد در علوم کتابداری یا اطلاعات هستند و ممکن است دارای مدرک پیشرفته در زمینه‌های مرتبط مانند حقوق، پزشکی یا مهندسی باشند. در حالی که کتابخانه‌های ویژه شامل کتابخانه‌های حقوقی، کتابخانه‌های خبری، کتابخانه‌های شرکتی، کتابخانه‌های موزه، کتابخانه‌های پزشکی و کتابخانه‌های حمل‌ونقل است، امروزه بسیاری از متخصصان اطلاعات در واقع در یک محیط کتابخانه ثابت کار نمی‌کنند. آنها به طور فعال مهارت‌های تخصصی خود را برای حمایت از نیازهای اطلاعاتی سازمان خود به کار می‌گیرند. اعضا بسیاری از نقش‌های کتابدار غیرسنتی مانند تحلیلگر هوش رقابتی شرکتی، محقق یا متخصص اطلاعات را ایفا می‌کنند. با توجه به پذیرش سریع فناوری اطلاعات برای انتخاب، تجزیه و تحلیل، مدیریت، ذخیره و ارائه اطلاعات و دانش، یک عضو متوسط SLA ممکن است طیف وسیعی از خدمات را انجام دهد و ترکیب متنوعی از مهارت‌های مرتبط با علم کتابداری را به کار گیرد. در واقع، به احتمال زیاد این عضو، صرفاً به عنوان یک کتابدار خاص در یک کتابخانه کار نمی‌کند،

بلکه به عنوان یک منبع انسانی پویا عمل می‌کند.

Indian Association of Special Libraries and Information Centers

انجمن کتابخانه‌های ویژه و مراکز اطلاعاتی هند یا IASLIC "، یک سازمان غیرانتفاعی مستقر در هند است که از توسعه در کل زمینه کتابداری ویژه در هند حمایت می‌کند. IASLIC پشتیبانی، هماهنگی تحقیقات و مطالعات را انجام می‌دهد، دوره‌های آموزشی کوتاه مدت را برگزار می‌کند. تشکیل جلسات عمومی و یا خصوصی و برگزاری سمینارها و کنفرانس‌ها در سال‌های متناوب در مورد مشکلات جاری کتابخانه‌ها و خدمات اطلاع‌رسانی و سایر حوزه‌های وابسته به عنوان موضوعاتی برای بحث در این مناسبت‌ها انتخاب می‌شود. همچنین مجلات، راهنماها، خبرنامه‌ها، مجموعه مقالات و گزارش‌ها را منتشر می‌کند. درباره افراد مهم می‌توان توضیحاتی داد، این انجمن توسط J. Saha، A. K. Mukherjee و G. B. Ghosh در ۳ سپتامبر ۱۹۵۵ در کلکته تأسیس شد.

انجمن کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی ویژه هند در مجموع از دو نوع عضویت تشکیل شده است، فردی و نهادی و دارای اکثر کتابخانه‌های مهمی است که در سراسر هند به عنوان اعضای سازمانی پراکنده شده‌اند، در حالی که تعداد قابل توجهی از افراد در این حرفه یا اعضای عادی هستند یا اعضای عادی، دیگر اعضا می‌توانند افتخاری باشند؛ عضویت افتخاری را به شخص یا مؤسسه به دلیل مشارکت برجسته آنها در این زمینه ارائه می‌دهد و این تصمیم را شورا می‌گیرد. نوع دیگر عضویت اهداکننده است که این را به شخص یا سازمانی که به صورت پولی به IASLIC یا مجموعه کتابخانه آن کمک کرده است ارائه می‌دهد و در پایان اعضای سازمانی

Centres

International Federation of Library Associations and Institutions

ald
NG

The library and information association

CLC®

SLA Connecting Information Professionals

حرفه ای در قلب یک جامعه دموکراتیک، برابر و مرفه" بوده است. تعداد اعضای انجمن در سال ۲۰۰۲ حدود ۲۳۰۰۰ نفر تخمین زده شد. دفتر مرکزی CILIP در کتابخانه بریتانیا واقع در لندن است. جالب است بدانید که این انجمن به نوعی یک موسسه خیریه ثبت شده است.

CILIP در سال ۲۰۱۷ یک مجله ماهانه به نام "Information Professional" راه اندازی کرد که اخبار، مصاحبه‌ها و تحلیل‌ها را ارائه می‌کرد. این مجموعه میزبان یک کنفرانس سالانه برای اعضا و غیر اعضا است. سخنرانان اصلی گذشته عبارتند از دکتر کارلاهایدن (کتابدار کنگره در ایالات متحده)، پروفیسور لوسیانو فلورییدی و سر نایجل شادبولت. انجمن کتابخانه و اطلاعات، برای ارتقای سطح کار کتابداران و متخصصان اطلاعاتی از طریق کمپین‌ها، فعالیت‌های امور عمومی، جوایز و مدال‌ها و همچنین ترویج بهترین شیوه‌ها تلاش می‌کند. این نهاد برخی از نشست‌های

اغلب می‌توانستند این اسناد را از طریق کشورهای بی‌طرف اروپایی به دست آورند. ASLIB با یوجین پاور، یک کارشناس میکروفیلیم و با بودجه برخی از بنیادهای ایالات متحده مانند بنیاد راکفلر که یک نهاد خصوصی در زمینه فعالیت‌های بشردوستانه است، یک سرویس میکروفیلیم بزرگ راه اندازی کرد که قادر بود نشریات کلیدی را به کشورهای بی‌دسترسی دیگری به آنها نداشتند، عرضه کند و این فعالیت متمایز، تحسین برانگیز بود.

Chartered Institute of Library and Information Professionals

مؤسسه خبره (مجاز) متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی، از سال ۲۰۱۷ با نام تجاری "CILIP" یا همان انجمن کتابخانه و اطلاعات، یک نهاد حرفه‌ای برای کتابداران، متخصصان اطلاعات و مدیران دانش در بریتانیا راه اندازی شد. هدف این انجمن در سال ۲۰۲۰ "قرار دادن اطلاعات و مهارت‌های کتابخانه‌ای و ارزش‌های

و فردی معرفی می‌شوند.

ASLIB: The Association for Information Management

انجمن مدیریت اطلاعات یا ASLIB یک انجمن بریتانیایی از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی ویژه بود. این انجمن در سال ۱۹۲۴ در انگلستان به عنوان انجمن کتابخانه‌های ویژه و دفاتر اطلاعات تاسیس شد. این سازمان در ۲۰۱۰ فعالیت خود را به عنوان یک سازمان مستقل متوقف کرد، درست زمانی که به بخشی از انتشارات گروه Emerald تبدیل شد. از سال ۲۰۱۵، ASLIB تنها به عنوان بازوی توسعه حرفه‌ای Emerald وجود داشته است. این مجموعه نقش ویژه‌ای در بدست آوردن مجلات و اسناد دیگر از کشورهای قدرت محور در جنگ جهانی دوم ایفا کرد از آنجایی که بسیاری از کشورهای جهان در زمان جنگ دسترسی به اسناد و مدارک علمی و علمی را از دست دادند، کتابخانه‌های بریتانیا

IASLIC

Indian Association of Special Libraries and Information

emerald PUBLISHING

منابع (آخرین بازدید یکم خرداد ۱۴۰۲):

- <https://www.ifla.org/>
- <https://www.sla.org/>
- <http://www.iaslic۱۹۵۵.org.in/Default.aspx?PageID=۶۲>
- <https://www.cilip.org.uk/>
- <https://www.emeraldgroupublishing.com/journal/ajim>
- <https://www.lilconference.com/>
- <https://www.oclc.org/en/home.html?redirect=true>
- <https://libguides.usc.edu/libsci/associations>
- https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_library_associations

عضو آن به طور مشترک با WorldCat، بزرگترین فهرست دسترسی عمومی آنلاین در جهان را تولید و نگهداری می‌کنند و عمدتاً از طریق هزینه‌هایی که کتابخانه‌ها می‌پردازند (حدود ۲۱۷,۸ میلیون دلار سالانه در مجموع تا سال ۲۰۲۱) برای بسیاری از خدمات مختلفی که ارائه می‌دهد، تأمین می‌شود و همچنین سیستم طبقه‌بندی اعشاری دیویی را حفظ می‌کند. در نهایت می‌توان گفت که این سازمان در سال ۱۹۶۷، به عنوان مرکز کتابخانه کالج اوهایو، از طریق همکاری روسای دانشگاه‌ها، معاونان رئیس، و مدیران کتابخانه‌ها که می‌خواستند یک شبکه مشترک و کامپیوتری برای کتابخانه‌ها در ایالت اوهایو ایجاد کنند، شروع به کار کرد. این گروه اولین بار در ۵ ژوئیه ۱۹۶۷ در محوطه دانشگاه ایالتی اوهایو برای امضای اساسنامه سازمان غیرانتفاعی گرد هم آمدند و فردریک جی کیلگور، کتابدار سابق دانشکده پزشکی دانشگاه ییل را به عنوان اولین مدیر اجرایی استخدام کردند.

تخصصی کنفرانس‌ها می‌مانند کنفرانس سواد اطلاعاتی کتابداران را سازماندهی می‌کند که از سال ۲۰۰۵ برگزار شده است، در واقع LILAC یک کنفرانس سالانه است که تمام جنبه‌های سواد اطلاعاتی را پوشش می‌دهد و در تقویم متخصصان اطلاعات یک اصل ثابت است. در حقیقت می‌توان بیان کرد که این کنفرانس مملو از ایده‌های جدید، تکنیک‌های آموزشی نوآورانه، سخنرانان الهام‌بخش و رویدادهای اجتماعی هیجان‌انگیز است.

Online Computer Library Center (OCLC) یک سازمان تعاونی غیرانتفاعی آمریکایی است "که خدمات فناوری مشترک، تحقیقات اصلی و برنامه‌های اجتماعی را برای اعضای خود و جامعه کتابخانه‌ای به طور کلی ارائه می‌دهد". در سال ۱۹۶۷، این سازمان به عنوان مرکز کتابخانه کالج اوهایو تأسیس شد، سپس با گسترش آن به مرکز کتابخانه رایانه‌ای آنلاین تبدیل شد. OCLC و هزاران

گزارش تصویری از برخی نشست‌های برگزار شده در کنگره هفتم

گزارشگر: مهسا حاجی علی دانشجوی علم اطلاعات و دانش‌شناسی - دانشگاه الزهرا
عکاس: مانی هرندی پور

نشست کمیته اخلاق پژوهش در هفتمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات

نشست کمیته اخلاق پژوهش با حضور دکتر مهدی بهنیا فر عضو هیأت علمی گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی و مدیر محصول سمیم نور، دکتر سبحان رضایی استاد مدعو و مدیرعامل مؤسسه نشر و پژوهش نگاه مشرق میانه، دبیر نشست عباس رجبی در سالن حکمت کتابخانه ملی برگزار شد. عباس رجبی دبیر نشست کمیته اخلاق پژوهش، به توضیحاتی در ارتباط با مباحث نشست پرداخت و به مهارت‌های مورد نیاز برای سواد از منظر استانداردهای یونسکو اشاره کرد. توضیحاتی در ارتباط با نشریات و معرفی و موانع پیش روی آنها و معرفی مؤسسه نگاه مشرق (منتشر کننده مقالات) و سمیم نور (موتور مشابه‌یاب) ارائه شد.

توضیحات بیشتر در سایت لیزنا:

<https://www.lisna.ir/white-leaf/item/شد-پژوهش-برگزار-شد-۶۳۶۹-نشست-اخلاق>

نشست آرشیو در هفتمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات

این نشست با حضور آقای دکتر غلامرضا عزیزی و آقای دکتر امیررضا اصنافی و خانم دکتر ساناز باغستانی در سالن حکمت برگزار گردید در ارتباط با آرشیو وب و توضیحاتی در این مورد بود. آرشیو وب به زبان ساده گردآوری مدارک، تصاویر، مقادیر، ویدیوها و کدها از وب زنده است به طوری که در هر لحظه امکان دستیابی به اطلاعات مربوط به هر وب سایتی حتی پس از حذف، تغییر و یا عدم دستیابی به سرور آن میسر باشد. در این نشست به لزوم وجود آرشیو ملی وب تاکید و به آرشیو غنی کشور ایران اشاره شد و در انتها برنامه‌های پیش روی آرشیو ذکر گردید.

نشست کمیته ملی کودک و نوجوان در هفتمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات

این نشست با حضور خانم دکتر مهرناز خراسانچی، خانم دکتر شهرزاد مقصودی‌نسب، خانم دکتر سوسن نیک‌ذات، و آقای مهندس حمیدرضا نکویی برگزار گردید. مباحث این کمیته حول محور کتابداری کودک و نوجوان، معرفی موزه سیار و اپلیکیشن کتابخانه‌های "بوم" بود. همچنین در این نشست به فعالیت‌های نوجوانان حول محور کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک اشاره شد.

نشست کمیته مطالعات صنفی در هفتمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات

در این نشست که با دبیری آقای سید ابراهیم عمرانی و حضور آقای دکتر مازیار امیرحسینی و آقای دکتر فرامرز مسعودی برگزار گردید به تاکید تشکیل شورای صنفی برای کتابداران پرداخته شد. هم‌چنین وظایف، فواید و موانع پیش روی این شورا ذکر گردید و به بیان ایده‌هایی نو پرداخته شد و در انتها نظام نامه قرائت شد.

نشست کمیته نوآوری و کارآفرینی در هفتمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات

این نشست به دبیری آقای میلاد روشنی و حضور آقای علیرضا پونچی و خانم حکیمه فری‌زاده برگزار گردید. در این نشست مطالبی در ارتباط با راه‌اندازی کسب و کار حرفه‌ای و فعال و مشاوره کسب و کار و ایده‌پردازی در حوزه رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ارائه شد. در این نشست برخی از کارآفرینان فعال حضور پیدا کردند و اشتراک تجربیاتشان با دانشجویان و حضار پرداختند.

۶ سال کنگره در یک نگاه

گردآورندگان: ملیکا قاضی نژاد و فاطمه یزدانی - دانشجویان کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی - دانشگاه الزهرا

جایزه ملی نورالله مرادی برای بهترین فعالیت/کار در زمینه آرشیو (مراکز اسناد و آرشیوهای سمعی و بصری)

جایزه ملی نوش آفرین انصاری: برای بهترین فعال عرصه کتاب و کتابداری که منشأ خدمات برجسته‌ای در این حوزه بوده و در ۳ سال اخیر تولید و منتشر شده است.

جایزه ملی جعفر مهرداد: برای یکی از فعالان حوزه کارآفرینی کتابداری و اطلاع رسانی (برای اولین بار در کنگره هفتم)

شایان ذکر هست که جایزه ملی رحمت الله فتاحی، برای اخلاق در حرفه در کنگره‌های آتی پیشنهاد شد.

کنگره در تلاش است فضایی برای گفتگوی خبرگان و حرفه‌مندان و دانشگاهیان و پژوهشگران ایجاد کند. این کنگره، تدارکات خود را از ابتدای بهمن ماه هر سال آغاز می‌کند تا کنگره را در نیمه آبان‌ماه سال بعد برگزار نماید (به استثنای کنگره هفتم). قبل از برگزاری خود کنگره، پیش‌نشست‌ها و جلسات مختلفی نیز برگزار می‌شود. این رویداد سالانه طی ۲ روز و بصورت موازی در تالارهای سه گانه مرکز همایش‌های کتابخانه ملی برگزار می‌شود، همچنین امکان حضور آنلاین نیز فراهم گردیده است.

برای انتخاب موضوعات کنگره در هر سال، تلاش‌های فراوانی صورت می‌گیرد و سعی شده تا نیازهای روز مطرح شوند. در ادامه مروری بر عناوین و موضوعات نشست‌ها در شش دوره گذشته خواهیم داشت.

عنوان اولین کنگره (اطلاعات و جامعه: خدمات کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها برای توسعه ملی)

دبیر علمی: ابراهیم افشار

دبیر اجرایی: سید ابراهیم عمرانی

نخستین کنگره در سال ۱۳۹۴ با ۱۰ نشست برگزار شد.

علمی رشته‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی و کتابداری و اطلاع‌رسانی است. **دبیرخانه**

دبیرخانه کنگره مسئول امور ارتباطی، تبلیغاتی است و برگزاری جلسه‌های شورای سیاست‌گذاری و کمیته راهبری کنگره را برعهده دارد. مسئول کمیته همایش‌های انجمن، رئیس دبیرخانه کنگره نیز محسوب می‌شود. کمیته‌های علمی و اجرایی نیز موظف هستند پس از برگزاری کنگره، گزارشی به هیات مدیره انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران ارائه و سخنرانی‌ها، مقاله‌ها، گفتگوهای نشست‌ها و غیره را نیز در کوتاه‌ترین زمان ممکن (حداکثر تا پیش از نمایشگاه بهاره کتاب) منتشر کنند.

زیر بخش‌ها شامل کمیته اجرایی، کمیته علمی، کمیته انتشارات انجمن و کمیته ارزیابی انجمن است و هرکمیته نیز دربرگیرنده کارگروه‌هایی می‌باشد. در کنار کمیته‌های رایج، کمیته تاک نیز تشکیل شد. نشست تاک بعنوان محفلی برای بیان ایده‌ها و تجربه‌های کتابداران و آرشیویست‌ها، از سال ۱۳۹۷ در چهارمین دوره، همراه کنگره سالانه شد. این نشست از پنل ارائه‌های برق‌آسا / سریع کنفرانس جهانی ایفلا مالزی در سال ۲۰۱۸ الگوبرداری شده است. هر ارائه دهنده موظف است در مدت زمان تعیین شده (حدود ۷ دقیقه) به بیان ایده ویا تجربه خود بپردازد.

در آیین‌نامه، جوایز ملی نیز در نظر گرفته شده است. هدف از این جوایز، تقدیر از تلاش محققان علم اطلاعات و آرشیو و همچنین یادبودی از بزرگان رشته است.

جایزه ملی پوری سلطانی: برای بهترین فعالیت‌های حرفه‌ای و ابزارهای کاربردی در زمینه علم

جایزه ملی عباس حری: برای بهترین اثر، پروژه پژوهشی، مقاله نظری در زمینه علم

● با رشد کتابخانه‌ها و افزایش تعداد کتابداران، نیاز به انجمنی که هماهنگ‌کننده فعالیت‌های کتابداران ایرانی باشد ضروری به نظر می‌رسید. از این رو انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در اوایل دهه ۶۰ تأسیس شد. هدف عمده این انجمن، ارتقاء جایگاه حرفه در جامعه و فراهم ساختن بستر مناسب برای رشد علمی و حرفه‌ای کتابداران و اطلاع‌رسانان و دست‌اندرکاران این رشته در سطح کشور می‌باشد. وظیفه اصلی اعضا و هیات مدیره انجمن، کمک به تحقق این اهداف از طریق فراهم ساختن فضای مناسب برای فعالیت و کارگروهی و تعاملی است. برگزاری کنگره سالانه، از جمله این فعالیت‌هاست.

کنگره متخصصان علوم اطلاعات، کنگره‌ای حرفه‌ای است که از سال ۱۳۹۴ و با هدف نزدیک کردن حرفه و دانشگاه آغاز به کار کرده است. این کنگره تلاش می‌کند مکمل همایش‌های دانشگاهی و علمی-پژوهشی باشد که در انجمن‌های علمی و دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور برگزار می‌شود. هیات مدیره انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (ایلیسا) در سال ۱۳۹۵ آیین‌نامه کنگره متخصصان علم اطلاعات را در راستای نیاز جامعه حرفه‌ای رشته‌های علم اطلاعات تصویب و منتشر کرد. ساختار سازمانی کنگره دارای بخش‌ها و زیربخش‌های متعددی است. سه بخش اصلی عبارتند از:

کمیته راهبری

این کمیته پاسخگوی مصوبه‌های هیئت مدیره انجمن درباره کنگره است و از ابتدای بهمن هر سال، هر دو یا سه هفته یک بار جلسه دارد. هدایت و نظارت بر کار کمیته علمی و کمیته اجرایی برعهده این کمیته است.

کمیته سیاست‌گذاری

وظیفه این شورا ترسیم خط‌مشی‌های کلان برای کنگره بر اساس نیازهای جامعه حرفه‌ای و

نشست مسائل شغلی کتابداران و اطلاع‌رسانان:
انگیزش شغلی کتابداران
نشست مسائل دانشجویان و دانش‌آموختگان:
موازنه کمیت و کیفیت در آموزش: فرایند و برآیند
نشست بررسی تجربه‌های بومی در زمینه ارزیابی و
عملکرد و استاندارد سازی: ارزیابی کیفیت خدمات
اطلاعاتی و کتابخانه‌ای و تجربه‌های بومی
نشست مسائل فناوری اطلاعات در
کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی: بهره‌گیری از
فناوری در کتابخانه‌ها
نشست مدیریت کتابخانه‌های دانشگاهی:
کتابخانه‌های دانشگاهی و مدیریت تغییر، طراحی
خدمات نوین

نشست مسائل سازماندهی و دسترس‌پذیری
اطلاعات در ایران: مبرم‌ترین مسائل روز
سازماندهی منابع در
کتابخانه‌های ایران
نشست مدیریت کتابخانه‌های عمومی: ساختار
سازمانی کتابخانه‌های عمومی در ایران: تمرکز تا
کجا؟

نشست مسائل علم‌سنجی و رتبه‌بندی
دانشگاه‌ها: علم‌سنجی و نظام رتبه‌بندی بومی
نشست کتابداران و کتابخانه‌های دانشگاهی
پزشکی: جایگاه حال حاضر کتابداری پزشکی در
تصمیم‌گیری بالینی و افق‌های پیش‌رو
نشست سواد اطلاعاتی و توانمندسازی
کاربران به عنوان مسئولیت جدید کتابداران:
توانمندسازی کاربران، وظایف نوین کتابداران

عنوان دومین کنگره (دسترس‌پذیری آزاد به
اطلاعات در حقوق شهروندی)
دبیر علمی: فریبرز خسروی
دبیر اجرایی: سید ابراهیم عمرانی
دومین کنگره در سال ۱۳۹۵ با ۱۵ نشست برگزار
شد.

نشست دسترسی آزاد به اطلاعات: از شعار تا
واقعیت
نشست نقش اعضای هیئت‌علمی در رونق و اعتلای
کتابخانه‌های دانشگاهی
نشست مسائل دانشجویان و دانش‌آموختگان: با
تکیه بر مسائل دانش‌آموختگان
نشست کتابداران و کتابخانه‌های علوم پزشکی:
شفاف‌سازی مفهوم کتابدار بالینی
نشست سازماندهی دانش: چالش‌های ارتقاء
کیفیت در سازماندهی اطلاعات
نشست مسائل شغلی کتابداران: فعالیت‌های صنفی
و موانع آن
نشست موزه‌ها و مسائل آن: موزه‌ها به عنوان
سازمان‌های اطلاع‌رسانی
نشست کتابخانه‌های عمومی: توسعه خدمات
کتابخانه‌ای
نشست فناوری و نوآوری: بررسی وضعیت کسب و
کارهای محتوا محور ایران

نشست کتابخانه‌های کودک و آموزشگاهی: نقش
کتابدار در این مراکز
نشست مدیریت کیفیت خدمات اطلاعاتی:
استانداردهای خدمات کتابخانه در محیط
الکترونیکی
نشست سواد اطلاعاتی برای ترویج خودتوانمندسازی
نشست اطلاعات سبز: کتابخانه، مبدائی برای تفکر
محیط زیستی
نشست آرشیوها و مراکز اسنادی: آرشیو و مسائل
آن
نشست مسائل نشر: چالش‌های نشر تخصصی علم
اطلاعات

عنوان سومین کنگره سالانه (حفظ و اشاعه
میراث مکتوب، میراث دیجیتال)
دبیر علمی: رحمت‌الله فتاحی
دبیر اجرایی: سید ابراهیم عمرانی
اعضای کمیته راهبری: سعید رضائی شریف‌آبادی،
رحمت‌الله فتاحی، سید ابراهیم عمرانی، محمد
زهره‌ساز، رضا رجبعلی بگلو، فرامرز مسعودی،
حمیدرضا جمالی مهموئی
سومین کنگره در سال ۱۳۹۶ با ۱۹ نشست برگزار
شد.

نشست افتتاحیه: حفظ و اشاعه میراث مکتوب-
میراث دیجیتال
نشست مدیریت اطلاعات پژوهشی: قانون
پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی
نشست کتابخانه ملی: تعامل کتابخانه ملی با
میراث مکتوب و میراث دیجیتال
نشست کتابخانه تخصصی: بازتعریف نقش و جایگاه
کتابخانه‌های تخصصی در سازمان‌ها
نشست اطلاعات سبز: کتابدار به مثابه مروج محیط
زیست
نشست مدیریت کیفیت خدمات اطلاعاتی:
شاخص‌ها و استانداردهای فرایندهای نگهداری
منابع مکتوب
و دیجیتال

نشست علم‌سنجی: پراکندگی گزارش‌های
علم‌سنجی کشور و لزوم همگرایی مراکز علم‌سنجی
نشست مسائل دانشجویان و دانش‌آموختگان: با
تأکید بر مسائل دانشجویان دکترا
نشست انجمن و مسائل آن: نظام‌نامه شاخه‌ها
نشست سازماندهی اطلاعات و دانش: ارتقای دانش
و مهارت متخصصان سازماندهی منابع
نشست کتابخانه دانشگاهی: صلاحیت مدیران و
کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی
نشست کتابخانه‌ها و کتابداران پزشکی: چالش‌ها،
فرصت‌ها، تهدیدها و دورنمای آینده آموزش
نشست کتابخانه عمومی: مرکز اجتماع
نشست آرشیو: آرشیو و مسائل آن بارویکرد
آرشیوهای فردا
نشست کتابخانه کودک: کودک کتابخوان، جامعه
توسعه یافته

نشست نشر و مسائل آن: نقد و بررسی سیاست‌های
آموزش عالی درباره نشریه‌های علمی
نشست نوآوری و فناوری‌های نو ظهور: حکمرانی
داده در کسب و کار داده محور
نشست سواد اطلاعاتی: نقش حمایتی کتابخانه‌های
آموزشگاهی در گسترش سواد اطلاعاتی در نظام
آموزش و پرورش
نشست مطالعات صنفی: مشاغل قدیم و جدید
قابل ذکر است که کتاب و چکیده‌نامه نشست‌های
هم‌اندیشی و مقاله‌های کنگره سالانه متخصصان
علوم اطلاعات ایران، از طریق وبگاه انجمن علمی
کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران منتشر شدند.

عنوان : چهارمین کنگره سالانه متخصصان
علوم اطلاعات ایران
(ما و آینده: تحولات نوپدید در علوم اطلاعات،
کتابخانه‌ها و آرشیوها)
دبیر علمی: دکتر رحمت‌الله فتاحی
دبیر اجرایی: ابراهیم عمرانی
اعضای کمیته راهبری: دکتر فریبرز خسروی،
دکتر رحمت‌الله فتاحی، ابراهیم عمرانی، دکتر
مهرناز خراسانچی، دکتر محمد زهره‌ساز، دکتر رضا
رجبعلی بگلو، فرامرز مسعودی
نشست‌ها:

مراسم افتتاحیه
مراسم افتتاحیه ۲۶ آبان ماه ۱۳۹۷ با حضور
اساتید، دانشجویان، حرفه‌مندان و علاقمندان در
سالن همایش‌های کتابخانه ملی آغاز شد.
نشست افتتاحیه (چالش‌های اساسی آموزش علم
اطلاعات و دانش‌شناسی در ایران)
این نشست با موضوع‌های طرح و دسته بندی
چالش‌های بنیادی در قلمرو به آموزش علم
اطلاعات و دانش‌شناسی، دیدگاه مدیریت کلان
وزارت علوم درباره نیازها، الزامات و برنامه‌ریزی
درسی، راهکارهای کیفیت‌بخشی و تاثیرگذاری
آموزش در علم اطلاعات و دانش‌شناسی برگزار
شد.

نشست دانشجویان و دانش‌آموختگان (مسائل
دانشجویان و دانش‌آموختگان: اخلاق آموزش و
منش معلمی)
محورهای موضوعی این نشست شامل اخلاق
آموزش از منظر اساتید و لزوم اجرایی شدن آن
در گروه، اخلاق آموزش از منظر دانشجویان و
راهکارهایی برای پیاده شدن آن، منش معلمی
عوامل موثر در بهبود تعاملات میان اساتید و
دانشجویان، افزایش سطح دانشی دانشجویان از
طریق آموزش متناسب با علائق و استعدادها بود.
نشست توسعه پایدار (توسعه پایدار در کتابخانه‌ها)
در این نشست مفاهیم توسعه پایدار و سیاست‌های
ملی و بین‌المللی، توسعه پایدار در کتابخانه‌ها،
مفهوم کتابخانه سبز شناسایی معیارها و ارزیابی

آن، آموزش توسعه پایدار در علم اطلاعات و دانش‌شناسی، مسئولیت‌های حرفه‌ای کتابداری در تحقق توسعه پایدار مورد بحث قرار گرفت. نشست علم‌سنجی (چالشها و فرصتهای آموزشی، پژوهشی و شغلی در حوزه علم‌سنجی) محورهای اصلی مورد بحث در پنل علم‌سنجی شامل سه بخش می‌شود: ۱. بحث آموزش: شامل سرفصلهای کارشناسی ارشد ادامه تحصیل کارورزی و الزامات آموزشی ۲. بحث پژوهش: موضوعات جدید رشته در ایران و جهان ۳. بحث اشتغال: فرصت‌های شغلی موجود و پیشنهادی، مهارت‌های لازم برای کاربایی و شرح وظایف کارشناسان علم‌سنجی دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی.

نشست کتابخانه‌های تخصصی (استانداردهای کتابخانه‌های تخصصی ایران)

در این نشست محورهای موضوعی شامل تعریف، مفهوم و تنوع کتابخانه‌های تخصصی، نقش و اهمیت استاندارد در توانمندسازی کتابخانه، استانداردهای کمی با استانداردهای برابندی، ظرفیت‌های سازمانی برای تدوین و اعتبارسنجی استاندارد کتابخانه تخصصی در ایران و تامین منابع اطلاعاتی لاتین کتابخانه بانک مرکزی پس از تحریم، بودند. نشست سازماندهی دانش (چالش‌های آموزش دانشگاهی سازماندهی دانش در ایران) محورهای موضوعی این نشست شامل تعداد واحدهای درسی و سرفصل‌های ارائه شده در دروس سازماندهی، روش‌های تدریس سازماندهی دانش در دانشگاه‌ها توانایی و صلاحیت مدرسان سازماندهی دانش و استفاده از متخصصان سازماندهی در آموزش دانشگاه بود.

نشست مطالعات صنفی (مطالعات صنفی، به‌روزرسانی شرح شغل و تفکر شغلی)

در این نشست ست طرح طبقه‌بندی و ارزشیابی مشاغل مستخدمین دستگاه‌های اجرایی مورد بحث قرار گرفت و در بخش دوم چند شغلی جدید همراه با شرایط احراز و شرح شغل آن بیان شد به شکاف‌های بین آموزش دانشگاهی و مهارت‌های مورد نیاز بازار کار پرداخت شد.

نشست کتابداری پزشکی ۱ و ۲ (بررسی وضعیت محتوای آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی و تناسب آن با بازار کار و قوانین و مقررات موجود)

این نشست موضوعاتی همچون آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، آموزش ضمن خدمت کتابداران، توانمندسازی کتابداران و استخدام و بازار کار فارغ‌التحصیل

را مورد بررسی قرار داد.

نشست مدیریت اطلاعات پژوهشی (دسترسی آزاد به اطلاعات)

محورهای موضوعی این نشست شامل دسترسی آزاد پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان، نقش ایراندک در مدیریت پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی ایران، دسترسی به داده‌های پژوهشی در ایران و دسترسی آزاد داده‌های آزاد و علم آزاد بودند.

نشست کتابخانه‌های دانشگاهی (توانمندسازی و آموزش مداوم کتابداران دانشگاهی و استفاده از ظرفیت‌های آنان)

در این نشست نقش کتابداران دانشگاهی در اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه، نقش آموزشی کتابخانه‌های دانشگاهی، صلاحیت‌های آموزشی و پژوهشی و حرفه‌ای کتابداران دانشگاهی برای همگامی با تغییر ساختار کتابخانه‌های دانشگاه، توانمندسازی کتابداران رابط در چارچوب آموزش‌های دانشگاهی و ضمن خدمت و بیان تجربه درباره توانمندسازی و آموزش کتابداران دانشگاهی مورد بحث قرار گرفت.

نشست ارزیابی و بهبود مستمر (ارزیابی کیفی گروه‌های آموزشی علم‌اطلاعات و دانش‌شناسی)

در این نشست به بررسی شاخص‌های ارزیابی درونی و بیرونی گروه‌های آموزشی، چالش‌های ارزیابی‌های کنونی گروه‌های آموزشی، تجربه‌های ارزیابی گروه‌های آموزشی، مدل‌های نوین ارزیابی و آموزشی و میزان به کارگیری آن‌ها در ایران و بررسی میزان حضور گروه‌های آموزشی در عرصه‌های بین‌المللی پرداخت شد. نشست کتابخانه‌های عمومی (کتابخانه به مثابه پلتفرم)

تفکر پلتفرمی چیستی چرایی آن، ویژگی کتابخانه‌های پلتفرمی، ضرورت بازتعریف کتابخانه در عصر دیجیتال و اثر شبکه‌ای در کتابخانه‌های عمومی، از محورهای موضوعی‌ای نشست بودند.

نشست کتابخانه‌های کودک و نوجوان (تجربه‌های تدریس درس مواد و خدمات کتابخانه برای کودکان و نوجوانان)

در نشست کتابخانه‌های کودکان و نوجوانان در رابطه با تجربه‌های تدریس در درس مواد و خدمات کتابخانه برای کودکان و نوجوانان، بررسی برنامه‌های درسی پیشنهادی دوره کارشناسی ارشد گرایش‌های کتابداری کودک و نوجوان و مدیریت کتابخانه‌های آموزشی گفت و گو شد.

نشست آرشو (آموزش دانشگاهی، توانمندسازی نیروی انسانی، پویایی حرفه آرشو)

در این پنل علم آرشو، آموزش دانشگاهی، آموزش ضمن خدمت و آسیب‌شناسی مورد بحث قرار گرفتند.

نشست تحول دیجیتال (تحول دیجیتال، بسترساز فرصت‌های نوظهور)

در این پنل به تحول دیجیتال، چابکی و چرایی، تاثیر تحول دیجیتال بر روی حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، تاثیر تحول دیجیتال بر شکل‌گیری فرصت‌های نوظهور مورد بررسی قرار گرفتند.

نشست کتابخانه‌های آموزشگاهی (آموزش دانشگاهی و حرفه‌ای مورد نیاز کتابدار آموزشگاهی)

این نشست محورهای موضوعی شامل نقش‌ها و انتظارات از کتابدار آموزشگاهی مطلوب، مهارت‌های ارتباطی کتابداران آموزشگاهی، مهارت‌های ترویج کتابخوانی و سازماندهی و مدیریت منسجم کتابخانه را دربرداشت.

نشست اخلاق اطلاعات (اخلاق حرفه‌ای متخصصان اطلاعات: با نگاهی به کتاب "اخلاق و درستکاری در کتابخانه‌ها")

محورهای موضوعی این نشست شامل اخلاق متخصصان اطلاع‌رسانی، نقد کتاب، ابعاد نظریه اخلاق حرفه‌ای، ابعاد کاربردی اخلاق حرفه‌ای بود.

نشست تجربه‌ها و ایده‌های کتابداران (تاک)

نشست تاک به عنوان محفلی برای بیان تجربه‌ها و ایده‌های کتابداران از سال ۱۳۹۷ در چهارمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات همراه این رویداد علمی و حرفه‌ای شد. ایده این نشست از پنل ارائه‌های برق آسای کنفرانس جهانی ایفلا مالزی ۲۰۱۸ گرفته شد. در سال نخست این نشست با ارائه‌های متنوع از جامعه کتابداران و متخصصان علوم اطلاعات مواجه شد که به فراخور آن، این نشست در اولین حضور خود در کنگره با استقبال خوبی در محل سالن اندیشه‌گاه کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد.

مراسم اختتامیه (معرفی برگزیدگان سومین دوره جوایز ملی)

در این بخش ۳ جایزه ملی پوری سلطانی (به اثر پژوهشی و ابزار حرفه‌ای برگزیده در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی)، دکتر عباس حری (اثر پژوهشی برگزیده در حوزه مطالعات نظری علوم اطلاعات) و دکتر نورالله مرادی (به اثر پژوهشی و یا ابزار حرفه‌ای برگزیده در حوزه آرشو) برگزیدگان اعطا گردید. در امتحان مسابقه خواندن، دانستن، تغییر دادن در بین دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی برگزار شد.

عنوان: پنجمین کنگره سالانه متخصصان علوم اطلاعات ایران

(ما و آینده: تحولات نوپدید در علوم اطلاعات، کتابخانه‌ها و آرشیوها)

دبیر علمی: دکتر محمد زره‌ساز

دبیر اجرایی: دکتر مهرناز خراسانچی

اعضای کمیته راهبری: دکتر فریبرز خسروی، دکتر ابراهیم افشار، دکتر مهرناز خراسانچی، دکتر محمد زره‌ساز، دکتر میترا صمیعی، دکتر مهدی علیپور حافظی، فرامرز مسعودی، مهسا پورحقانی

نشست‌ها:

مراسم افتتاحیه (سخنران کلیدی: دکتر سعیدرضا عاملی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی)

مراسم افتتاحیه کنگره پنجم متخصصان علوم اطلاعات ایران در روز چهارشنبه ۲۹ آبان ۱۳۹۸ در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، در سالن ۵۰۰ نفره قلم برگزار شد. این مراسم با سخنان مهرناز خراسانچی، دبیر اجرایی کنگره آغاز شد. سپس از دکتر فریبرز خسروی، رئیس هیئت مدیره انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، دکتر سعیدرضا عاملی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی و استاد ارتباطات دانشگاه تهران، دکتر اشرف بروجرودی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، برای سخنرانی دعوت کردند.

نشست افتتاحیه (ما و آینده: تحولات نوپدید در علوم اطلاعات، کتابخانه‌ها و آرشیوها)

این نشست در روز چهارشنبه ۲۹ آبان ماه ۱۳۹۸ در تالار قلم سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. مقدمه‌ای در رابطه با ضرورت توجه به رویکرد آینده‌نگری در فضای رشته و حرفه، به چالش‌های این دو حوزه بیان شد. کاهش جذب نیروهای انسانی در فضاهای حرفه‌ای از جمله کتابخانه‌ها و آرشیوها و گسترش کمی و بی‌کیفیت رشته در بیش از نود گروه آموزشی در دانشگاه‌های کشور را در سال‌های اخیر مطرح شد و تاکید بر توجه جدی نهادها و اندیشمندان فعال در این حوزه به حضور نقش‌آفرین در آینده قابل پیش‌بینی به عنوان ضرورتی انکارناپذیر شد.

نشست کتابخانه‌های عمومی (آینده کتابخانه‌های عمومی در پیوند با اوقات فراغت مردم ایران)

پنل کتابخانه‌های عمومی در روز پنجشنبه مورخ ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۸ برگزار شد. در این نشست در رابطه با اوقات فراغت و مفاهیم آن، فضای عمومی کتابخانه، عرصه عمومی کتابخانه صحبت شد. در ادامه بحث پیرامون نقش کتابخانه‌های عمومی در جنبه‌های مختلف اوقات فراغت مردم پی گرفته شد. در پایان، اعضای نشست به پرسش‌های حضار

پاسخ دادند.

نشست اخلاق اطلاعات (آئین‌نامه‌های دانشگاهی و کژرفتاری علمی)

نشست اخلاق اطلاعات در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۸ در تالار حکمت سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. در این نشست در رابطه با آئین‌نامه‌های اداری در رابطه با ارتقاء، اسناد بالادستی، سرقت ادبی، مشکلاتی که آئین‌نامه ارتقاء اعضاء هیات علمی به وجود می‌آورد، کژرفتاری و چالش کمیت‌های ارزیابی مناسب پرداختند.

نشست آموزش علم اطلاعات و دانش‌شناسی (نظام آموزشی کشور در علم اطلاعات و دانش‌شناسی: گذشته و آینده)

نشست آموزش علم اطلاعات و دانش‌شناسی در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه در سالن اندیشگاه کتابخانه ملی برگزار شد. در ابتدای نشست مقدمه‌ای در رابطه با آموزش عالی رشته علم اطلاعات و بازار کار بیان شد. سپس در خصوص سیر تحول گروه برنامه ریزی و گسترش علم اطلاعات و دانش‌شناسی و مراحل تصویب رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی و اجرای آن نکاتی را بیان کردند. راهکارهایی برای بهبود آموزش رشته و همخوانی با تکنولوژی رو بیان شد.

نشست روابط بین‌الملل (تعامل انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با ایفلا و پروژه‌های آن)

نشست روابط بین‌الملل در روز چهارشنبه ۲۹ آبان ماه ۱۳۹۸ در سالن قلم سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار شد. در این نشست پیام‌های تصویری ده نفر از متخصصان و صاحب‌منصبان ایفلا و انجمن‌های کتابداری خارجی به پنجمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات در رابطه با آینده کتابخانه‌ها پخش شد که شامل: رئیس و دبیر کل ایفلا، رئیس کتابخانه و آرشیو ملی کانادا، رئیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی بریتانیا، رئیس اسبق انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی استرالیا، رئیس توسعه کتابخانه‌های ایرلند، معاون کتابخانه ملی قطر، مدیر مرکز بین‌المللی شاپا.

نشست کتابخانه ملی (آینده کتابخانه ملی)

نشست کتابخانه ملی در روز چهارشنبه ۲۹ آبان ماه ۱۳۹۸ در تالار حکمت کتابخانه ملی ایران برگزار شد. نشست ابتدا با صحبت‌های در رابطه با انسان نو و انسان تحول یافته کنونی، ویژگی‌های در لحظه بودن، در لحظه فکر کردن و محوریت کاربر کتابخانه و تغییر ذائقه او به عنوان مصرف‌کننده محصولات و خدمات کتابخانه‌ها آغاز شد. سپس به عنوان آینده‌پژوه درباره پرداختن به آینده به منظور همگام شدن با انسان متحول سخن گفتند. در ادامه نشست به کارایی کتابداران تاکید شد و در انتها درباره تحقق سند تحول در کتابخانه ملی صحبت شد.

نشست دانشجویان و دانش‌آموختگان (نقش انجمن‌های علمی دانشجویی در خودتوانمندسازی دانشجویان)

نشست دانشجویان و دانش‌آموختگان در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۸ در سالن اندیشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. نشست ابتدا با صحبت‌هایی در رابطه با تاریخچه برگزاری پنل دانشجویان و دانش‌آموختگان و همچنین ارائه گزارش کوتاهی در مورد پیش‌نشست برگزار شده با دبیران انجمن‌های علمی آغاز شد. مهارت‌های آموخته شده در دانشگاه و لزوم توجه خود دانشجویان به اطراف خود برای به‌کارگیری در شغل و آینده خود نیز از موضوعات مطرح شده بود.

نشست آرشیو (آرشیوهای مردمی)

نشست آرشیو در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه ساعت در تالار فرهنگ کتابخانه ملی برگزار شد. در این نشست تمرکز بر موضوعات زیر بود:

بازمهندسی فرآیندهای آشوبی

بررسی راه‌های سهولت دسترسی مخاطبان خاص به مراکز آرشیو

ایجاد تسهیلات لازم برای دسترسی به اسناد آرشیوی: زودتر و بهتر

تأمین بر نقش کتابداران در گسترش آرشیوهای مردمی: هر کتابخانه یک آرشیو، هر کتابدار یک آرشیویست،

آرشیوهای مردمی و مشارکتی

برنامه‌های ترویجی آرشیو

نشست آرشیوهای دیداری-شنیداری (آرشیوهای دیداری-شنیداری: میراث ناملموس)

نشست آرشیوهای دیداری-شنیداری در ۳۰ آبان ماه در تالار فرهنگ کتابخانه ملی برگزار شد. در این نشست موضوعاتی از قبیل تاریخچه منابع دیداری-شنیداری و اهمیت چالش‌های این منابع، کسب و کار در این حوزه و فناوری‌های نوین در این حوزه مورد بحث قرار گرفت.

نشست سازماندهی دانش (آینده فهرستنویسی: پالش‌ها و رویکردها)

نشست سازماندهی دانش در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه با حضور متخصصان و علاقه‌مندان حوزه سازماندهی دانش در تالار حکمت کتابخانه ملی برگزار شد.

در این نشست در رابطه با آینده پژوهی و دیده بانی آینده در سازماندهی دانش پرداخت و بر بررسی چالش‌های موجود در این حوزه، آینده حرفه فهرستنویسی و واگرایی استانداردهای نوین سازماندهی دانش صحبت کردند.

نشست علم‌سنجی (ظرفیت‌های شغلی علم‌سنجی: شناسایی و تبیین راهکارها) پنل ظرفیت‌های شغلی علم‌سنجی در روز چهارشنبه مورخ ۲۹ آبان ۱۳۹۸، با حضور جمعی از متخصصان، دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان حوزه علم‌سنجی برگزار شد. این پنل به بررسی ظرفیت‌های شغلی حوزه علم‌سنجی و همچنین برخی از تجربیات سازمان‌ها، دانشگاه‌ها و وزارتخانه‌هایی که در زمینه بکارگیری دانش‌آموختگان علم‌سنجی گام‌های مؤثری برداشته‌اند پرداخت و ابعاد گوناگون خدماتی که متخصصان این حوزه می‌توانند به دانشگاه‌ها و مراکز علمی ارائه دهند را تبیین کرد.

نشست کتابخانه‌های کودکان (کتابدار کودک و نوجوان: رویکردی عملگرایانه)

نشست کتابخانه‌های در ۲۹ آبان ماه در محل کتابخانه کودکان و نوجوانان سازمان اسناد و کتابخانه ملی برگزار شد. در این نشست در باره نقش کتاب با کیفیت در سامان‌بخشی روحی کودکان در بحران صحبت کردند. خانم نوش آفرین انصاری از تجربیات خود گفتند. لزوم ثبت و انتشار تجربه‌های موفق کتابداران کودک، کتابخانه‌های روستایی که حامی مالی دارد و طرح تابستانه کتابخوانی را اجرا می‌کند و طرح بامداد کتابخانه‌های شورای کتاب کودک، از موضوعات مورد بحث بودند.

نشست کتابخانه‌های پزشکی (کتابداران پزشکی)

نشست کتابخانه‌ها و کتابداران پزشکی در روز چهارشنبه مورخ ۲۹ آبان ماه در تالار فرهنگ کتابخانه ملی برگزار شد. مطالب مورد بحث این نشست شامل کتابدار بالینی و مشاور اطلاعات بالینی و نیز ابعاد دانشی و حرفه‌ای موضوع، ارائه دستاوردهای مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات علمی، کتابخانه‌های مرکزی و کتابدارن پزشکی در سطح کشور، توصیف جایگاه کتابداران در دانشگاه‌ها و نقش آموزش و توانمندسازی کتابداران شاغل.

نشست کتابخانه‌های آموزشگاهی (تعامل انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با آموزش و پرورش جهت تقویت کتابخانه‌های آموزشگاهی)

نشست کتابخانه‌های آموزشگاهی در تالار حکمت کتابخانه ملی در ۳۰ آبان ۱۳۹۸ برگزار گردید. نحوه تعامل انجمن کتابداری با بدنه آموزش و پرورش و بهبود وضعیت کتابخانه‌های آموزشگاهی، تاریخچه جایگاه سازمانی کتابخانه‌ها در وزارت آموزش و پرورش، نقش و اهمیت کتابخانه در نظام تعلیم و تربیت نوین،

چالش‌ها و پیشنهادات برای رفع چالش‌ها از موضوعات مورد گفتگو بودند.

نشست کتابخانه‌های دانشگاهی (آینده کتابخانه دانشگاهی، قابلیت‌های بیشتر، فضای کمتر) نشست کتابخانه‌های دانشگاهی در ۲۹ آبان ماه در تالار حکمت کتابخانه ملی برگزار شد. در این نشست به موضوع‌های مهمی چون ساختار، فضای تفکر اشتراکی، سیاست‌گذاری‌ها، توانمندسازی کتابخانه و انتقال تجربیات در این زمینه پرداخته شد. در انتها حاضران در نشست به مباحثی چون برون‌سپاری خدمات، استفاده از فرصت طلایی تحول در کتابخانه‌ها، ارتباط خوب با دانشجوی و مراجعه کنند، آموزش‌های کاربردی، اقتصاد و بازاریابی اطلاعات، توجه به دفاع از حقوق رشته، تمرکز بر نیاز مخاطب و ... اشاره کردند.

نشست مدیریت اطلاعات پژوهشی (مدیریت اطلاعات پژوهشی با تأکید بر داده‌های باز پژوهشی)

نشست مدیریت داده‌های در روز چهارشنبه ۲۹ آبان ماه در تالار قلم کتابخانه ملی برگزار شد. در این نشست به تعریف و نقش انواع داده‌های پژوهشی پرداخته شد و نمونه‌هایی از انواع داده‌ها که می‌توانند دارای دسترسی آزاد باشند یا نباشند، توسط متخصصان معرفی گردید. در ضمن موانع اجرایی آزاد کردن دسترسی برای عموم از زبان یکی از مجریان دولتی به حضار تقدیم شد.

نشست نوآوری و فناوری‌های نوظهور (نقش و جایگاه علوم اطلاعات در توسعه اکوسیستم‌های دیجیتال)

نشست نوآوری و فناوری‌های نوظهور در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه در تالار قلم کتابخانه ملی برگزار شد. نقشه راه کلان داده کشور، منظر فلسفه داده و نظریه داده آغاز و بر ضرورت توجه به جنبه‌های پژوهشی اکوسیستم داده، تجربه برگزاری رویداد ویتا (اولین رویداد کارآفرینانه داده و هوش مصنوعی) در سازمان اسناد و کتابخانه ملی و مهاجرت از نسل زنجیره ارزش داده به نسل شبکه ارزش داده و ویژگی‌های آنها از محورهای گفت و گو در این نشست بودند.

نشست مطالعات صنفی (مراکز مشاوره اطلاعاتی و نظام مشاوره اطلاعاتی)

پنل مطالعات در روز پنجشنبه مورخ ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۸ ساعت برگزار شد. در این پنل در رابطه با مشاوره اطلاعاتی، معرفی مراکز مشاوره اطلاعاتی، اهمیت مشاوره اطلاعاتی و تجربیات در حوزه مشاوره اطلاعاتی صحبت شد. نشست انجمن و مسائل آن

نشست انجمن و مسائل آن در روز چهارشنبه ۲۹ آبان ماه ۱۳۹۸ در سالن جلسات دفتر ریاست سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار شد. اهداف برگزاری نشست از جمله تعامل بیشتر و نزدیکتر بین شاخه‌ها و مرکز، اجرایی نمودن نظام نامه شاخه‌ها و منطقه‌ای عمل کردن برخی شاخه‌ها، نظرات، انتقادات و پیشنهادات شاخه‌ها، مشکلات کمیود نیروی انسانی و کمیود بودجه مورد بحث قرار گرفت.

نشست تاک (تجربه‌ها و ایده‌های کتابداران)

نشست تجربه‌ها و ایده‌های کتابداران (تاک) در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۸ در تالار قلم سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. در این نشست ده تجربه و ایده پذیرفته شده در داوری ارائه شد. در پایان با توجه به نظرسنجی الکترونیکی از حضار ایده خانم دکتر شعله ارسطوپور و تجربه خانم فاطمه ترابی (راه‌اندازی شرکت پوششگران پالیز دانش به عنوان نخستین استارت‌آپ دانشجویی علم اطلاعات و دانش‌شناسی) به عنوان ایده و تجربه برگزیده نشست امسال معرفی شدند.

مراسم اختتامیه (معرفی برگزیدگان چهارمین دوره جوایز ملی)

مراسم اختتامیه کنگره پنجم متخصصان علوم اطلاعات در روز پنجشنبه ۳۰ آبان ۱۳۹۸ در تالار قلم کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. در ابتدای این مراسم سرکار خانم خراسانچی و دکتر خسروی دکتر زره‌ساز سخنرانی کردند و کنگره پنجم را در بیست مورد جمع‌بندی کردند. برنامه‌های بعدی اختتامیه کنگره رونمایی از جایزه ملی خانم نوش‌آفرین انصاری با عنوان «کتابدار اجتماعی برگزیده سال» و همچنین تقدیر از برگزیدگان جوایز ملی انجمن بود. در پایان، مراسم تقدیر و تشکر برگزار شد.

دوره ششم: ما و تحول دیجیتال (راهبردهای تحول دیجیتال در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها)

دبیر علمی: دکتر میترا صمیعی
دبیر اجرایی: مهرناز خراسانچی
کمیته راهبردی: دکتر فریبرز خسروی، دکتر ابراهیم افشار زنجانی، دکتر محمد زره‌ساز، دکتر مهدی علیپور حافظی، مهسا پورحقیقی، دکتر محمد رضا قانع، دکتر مصطفی امینی و دکتر فاطمه پازوکی.

مراسم افتتاحیه

مراسم افتتاحیه ششمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات در روز دوشنبه ۲۴ آبان ماه

۱۴۰۰ همزمان با روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار در اندیشه‌گاه کتابخانه ملی به صورت نیمه حضوری برگزار شد. دو متخصص علوم اطلاعات بین‌المللی (مارک نیدلمن، رئیس کمیته استاندارد انجمن علوم اطلاعات و فناوری، وویکتوریا اوون (رییس کمیته استاندارد ایفلا و عضو هیات علمی علوم اطلاعات دانشگاه تورنتو) و نیز دکتر شامی زنجانی، دانشیار دانشگاه تهران و بنیانگذار و دبیر جایزه ملی تحول دیجیتال در روز افتتاحیه سخنرانی کردند.

آرشیو دیجیتال (آرشیو دیجیتال) و دولت الکترونیک

این نشست در ۲۹ مهر ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی این نشست شامل تحولات رایانشی و آرشیوهای ملی، تاثیر فناوری بر مدیریت اسناد و اداره امور آرشیوها، اسناد الکترونیکی و آینده آرشیوها، حفاظت و نگهداری پایدار اسناد، تحول دیجیتال و تاثیر آن در آرشیوها، چهارچوب مدیریت اسناد الکترونیکی در کشور، طراحی مدل فراداده‌ای برای مدیریت اسناد الکترونیکی در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران می‌شود.

دانشجویان و دانش‌آموختگان (تحول دیجیتال): شایستگی‌های مورد انتظار از فارغ‌التحصیلان و دانشجویان

پیش نشست‌های اول تا سوم به ترتیب در تاریخ‌های ۲۰ بهمن و ۶ اسفند ۱۳۹۹، ۲۵ اسفند ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی این نشست شامل بررسی سرفصل‌های مورد تایید توسط کارگروه رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در وزارت علوم در راستای کسب مهارت‌های تحول دیجیتال، بیان انتظارات دانشی و مهارتی مورد انتظار از دانشجویان و دانش‌آموختگان، شناسایی چالش‌های موجود در مسیر دانشجویان در کسب مهارت‌های مورد نیاز تحول دیجیتال، بررسی دیدگاه‌های عناصر تاثیرگذار (اعضای کارگروه، اساتید دانشگاه و...) در مسیر تحول دیجیتال دانشجویان بودند.

کتابخانه پزشکی (الزامات، تجربیات و راهبردهای تحول دیجیتال در کتابخانه‌های پزشکی)

پیش نشست اول و دوم به ترتیب در ۶ بهمن و ۱۳ بهمن ۱۳۹۹ برگزار شد. محورهای موضوعی شامل الزامات کتابخانه‌های پزشکی در تحقق تحول دیجیتال، تجربیات زیسته موفق در کتابخانه‌های پزشکی و فناوری‌ها و مهارت‌های لازم در تحقق تحول دیجیتال بود. در این پنل مهمترین ضرورتها، چالشها و راهکارها مطرح میشود و تجربیات موفق کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع رسانی علمی و کتابداران پزشکی به اشتراک گذاشته خواهد شد.

کتابخانه ملی (چالش‌ها و فرصت‌های مدیریت داده در کتابخانه‌ها و آرشیوها در بافت ایران)

پیش نشست اول و دوم به ترتیب در ۲۵ بهمن ۱۳۹۹ و ۲۱ فروردین ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی این پنل فرصت‌های مدیریت داده در بافت ایران، چالش‌های مدیریت داده در بافت ایران، چالش‌ها و فرصت‌های مدیریت داده در بستر کتابخانه‌ها و آرشیوها در بافت ایران بودند.

آرشیوهای دیداری - شنیداری مدیریت تحول دیجیتال در آرشیوهای دیداری شنیداری

پیش نشست اول تا پنجم به ترتیب در ۱۳ بهمن ۱۳۹۹ و ۳۰ فروردین، ۵ خرداد، ۱۹ خرداد، ۱۱ مرداد ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل بررسی سرفصل‌های مورد تایید توسط کارگروه رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در وزارت علوم در راستای کسب مهارت‌های تحول دیجیتال، بیان انتظارات دانشی و مهارتی مورد انتظار از دانشجویان و دانش‌آموختگان، شناسایی چالش‌های موجود در مسیر دانشجویان در کسب مهارت‌های مورد نیاز تحول دیجیتال، بررسی دیدگاه‌های عناصر تاثیرگذار (اعضای کارگروه، اساتید دانشگاه و...) در مسیر تحول دیجیتال دانشجویان بودند.

آموزش علم اطلاعات (آموزش علم اطلاعات و دانش‌شناسی در دوران پساکرونا)

پیش نشست‌های اول تا سوم به ترتیب در تاریخ‌های ۱۳ بهمن، ۴ اسفند ۱۳۹۹ و ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل باید‌ها و نبایدهای تغییرات و تحولات علم اطلاعات و دانش‌شناسی در عصر دیجیتال، پیش‌زمینه‌های تحول دیجیتال در آموزش علم اطلاعات و دانش‌شناسی، کرونا و پساکرونا و آموزش الکترونیکی: چالش‌ها و چشم‌اندازها، دورنما و افق آینده آموزش علم اطلاعات و دانش‌شناسی در عصر دیجیتال، انتظارات متقابل دانشجویان و اعضای هیات علمی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در عصر دیجیتال بودند.

اخلاق پژوهش (بایسته‌های اخلاقی پژوهش و پژوهشگری در عصر دیجیتال)

پیش نشست‌های اول تا سوم به ترتیب در تاریخ‌های ۱۸ بهمن، ۳۰ بهمن و ۱۸ اسفند ۱۳۹۹ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل نقش اخلاق در تولید و مصرف پژوهش، مسائل اخلاقی در پژوهش‌های دیجیتال، اخلاق و حکمرانی پژوهش بودند.

سازماندهی دانش (تاثیر تحول دیجیتال بر نظام‌های معنایی)

پیش نشست‌های اول تا چهارم ۱۵ بهمن و ۱۱ اسفند ۱۳۹۹، ۱۵ و ۱۷ آبان ۱۴۰۰ برگزار شد.

محورهای موضوعی در نشست شامل تاثیر تحول دیجیتال بر ابعاد نظری نظام‌های معنایی، تاثیر تحول دیجیتال بر ارائه و به کارگیری نظام‌های معنایی، محصولات تاثیر تحول دیجیتال بر نظام‌های معنایی، طراحی نظام‌های معنایی و نیاز اطلاعاتی کاربران، تغییرات نظام‌های معنایی بر اثر تحول دیجیتال، آینده نظام‌های معنایی بودند.

شاخه‌های استانی انجمن (راهکارهای پیش روی شاخه‌ها برای برقراری ارتباط با سازمان‌ها در راستای حرکت کتابخانه‌ها به سوی تحول دیجیتال) پیش نشست‌های اول تا چهارم ۲۰ بهمن ۱۳۹۹، ۲۳ فروردین و ۲۴ آبان ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل تحول دیجیتال و راهکارهای ارتقای شاخه‌های استانی انجمن، فعال سازی وب سایت شاخه‌ها، برگزاری کارگاه‌های مجازی در سامانه انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران، اجرایی کردن نظام نامه انجمن، برقراری ارتباط با کتابخانه‌ها، آرشیوهای استانی و تشویق و یاری رسانی به آنها در حرکت به سوی تحول دیجیتال، ارائه نقشه سفر تحول دیجیتال در کتابخانه‌ها و آرشیوهای استانی بودند.

علم‌سنجی (طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌های علم‌سنجی در دانشگاه‌ها: ملزومات، تجربیات و کاربردها)

پیش نشست اول در تاریخ ۱۳ فروردین ۱۳۹۹ و پیش نشست دوم در تاریخ خرداد ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل تبیین مؤلفه‌های درونی و بیرونی لازم برای راه‌اندازی سامانه‌های علم‌سنجی در دانشگاه‌های کشور، معرفی پژوهش‌های مرتبط با راه‌اندازی سامانه‌های علم‌سنجی در کشور، معرفی امکانات و قابلیت‌های سامانه‌های علم‌سنجی مستقر در دانشگاه‌ها در رصد و پایش فعالیت‌های پژوهشگران و دانشگاه، معرفی تجربیات دانشگاه‌ها و اقدامات انجام شده توسط آنها در زمینه بکارگیری سامانه‌های علم‌سنجی، شناسایی و معرفی مسائل و موانع موجود در راه‌اندازی سامانه‌های علم‌سنجی در برخی دانشگاه‌ها، تبیین نقش مؤثر دانش‌آموختگان حوزه علم‌سنجی در توسعه این سامانه‌ها و بهره‌برداری از آن، تبیین راهکارهای لازم برای راه‌اندازی سامانه‌های علم‌سنجی در دانشگاه‌ها بودند.

کتابخانه آموزشگاهی (کتابخانه‌های آموزشگاهی و تحولات نوین)

پیش نشست اول تا هفتم در تاریخ‌های ۵ و ۱۵ بهمن، ۳ و ۱۷ اسفند ۱۳۹۹، ۲۹ فروردین و ۲۷ آبان ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل جایگاه کتابخانه آموزشگاهی

در پاسخگویی به نیازهای نوین معلمان و دانش‌آموزان در دوران تحول، نقش کتابخانه‌های آموزشی در درگیر نمودن دانش‌آموزان در فضای آموزش مجازی، منابع و خدمات مرجع در شبکه رشد آموزش و پرورش، نمونه‌هایی از بهره‌گیری از فناوری در ارائه خدمات مطلوب کتابخانه‌های آموزشی با فناوری‌های نوین، بود.

کتابخانه تخصصی و برنامه‌ریزی و بهبود مستمر (تدوین استاندارد کتابخانه‌ها و مراکز اسناد تخصصی ایران با تأکید بر تحولات نوین) پیش نشست اول تا پنجم در تاریخ‌های ۶ و ۲۰ اسفند ۱۳۹۹، ۸ اردیبهشت، ۵ خرداد، ۲۵ آبان ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل بازتعریف کتابخانه‌ها و مراکز اسناد تخصصی با توجه به تحولات دیجیتال، نقش کتابخانه‌ها و مراکز اسناد در فرایندهای مدیریت دانش سازمانی، رویکردهای نوین در تدوین استاندارد کتابخانه‌ها و مراکز اسناد تخصصی بود.

کتابخانه‌های دانشگاهی (تحول دیجیتال در کتابخانه‌های دانشگاهی) پیش نشست اول و دوم به ترتیب در ۱۳ اسفند ۱۳۹۹ و ۲۵ فروردین ۱۴۰۰ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل فرصت‌ها و چالش‌های تحول دیجیتال در کتابخانه‌های دانشگاهی، تجارب جهانی دیجیتال‌سازی در کتابخانه‌های دانشگاهی، تجربه دیجیتال و تجارب زیسته کتابخانه‌های دانشگاهی در دوران کرونا، فناوری‌های تحول آفرین دیجیتال و خدمات کتابخانه‌های مبتنی بر تلفن همراه در کتابخانه‌های دانشگاهی، آینده کتابخانه‌های دانشگاهی در عصر دیجیتال بود.

کتابخانه عمومی (تجربیات کتابخانه‌های عمومی در دوران کرونا) پیش نشست اول در ۲۹ بهمن ۱۳۹۹ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل مستندسازی تجربیات و فعالیت‌های کتابخانه‌های عمومی در دوران کرونا، مرور تجربه‌های موفق و شکست‌خورده کتابخانه‌های عمومی در دوران کرونا، شناسایی چالش‌ها و راهکارهای تقویت و بازسازی خدمات کتابخانه‌های عمومی در دوران بحران، ارائه پیشنهادها و اجرایی و کاربردی برای حضور مؤثرتر کتابخانه‌های عمومی در جامعه در دوران بحران بود.

کتابخانه کودکان (تحول در کتابخانه‌های کودک و نوجوان در عصر دیجیتال) پیش نشست اول تا سوم در تاریخ‌های ۲۹ بهمن، ۲۰ اسفند ۱۳۹۹ و ۸ اردیبهشت ۱۴۰۰

برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل وضعیت کتابخانه‌های کودکان در کشورهای توسعه یافته در شرایط تحول دیجیتال، ابعاد و کارکردهای کتابخانه ملی کودک، وضعیت نشر کتاب کودک در روسیه، اهمیت بازی‌وارسازی (گیمیفیکشن) برای کودکان، دلایل کاربست بازی‌وارسازی در محیط‌های کتابخانه‌ای برای کودکان و نوجوانان، نقش نظریه‌های روانشناختی در جذب کودکان و نوجوانان به فعالیت‌های کتابخانه‌ای، معرفی کتابخانه دیجیتال بوم بود.

مطالعات صنفی (اشتغال دانش‌آموختگان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در صنعت اطلاعات) پیش نشست اول در تاریخ ۲۷ بهمن ۱۳۹۹ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل تبیین تجربیات دانش‌آموختگان رشته در زمینه اشتغال در حوزه‌های مختلف صنعت اطلاعات، تبیین نقاط قوت و کاستی‌های دوره‌های آموزشی رسمی دانشگاهی برای اشتغال در صنعت اطلاعات، ارائه پیشنهادها و سودمند برای ترغیب دانش‌آموختگان به منظور فعالیت در بخش‌های مختلف موجود در صنعت اطلاعات، ارائه پیشنهادها و سودمند به منظور اصلاح دروس و سرفصل‌های دوره‌های آموزشی رسمی و غیررسمی مرتبط بود.

نوآوری و فناوری‌های نوظهور (مدیریت تغییر داده‌محور) پیش نشست اول در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۹۹ برگزار شد. محورهای موضوعی در نشست شامل جایگاه و اهمیت مدیریت تغییر در تحول دیجیتال، بررسی اهمیت و جایگاه تفکر داده‌محور در مدیریت تغییر، چرایی و چگونگی مدیریت تغییر داده‌محور، تعاملات مدیریت تغییر و مدیریت داده، بررسی ابعاد مختلف مدیریت تغییر داده‌محور، اندازه‌گیری مدیریت تغییر داده‌محور بود.

اختتامیه استغافن و ایبر، عضو هیات مدیره ایفلا در اختتامیه کنگره ششم متخصصان علوم اطلاعات سخنرانی کردند، ز جمله برنامه‌های سالانه کنگره متخصصان علوم اطلاعات انتخاب پژوهش‌ها و آثار برگزیده در قالب «جوایز ملی انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران» است. پنجمین دوره اهدای این جوایز با هدف توسعه فعالیت‌های نظری و حرفه‌ای، در اختتامیه کنگره برگزار و امسال جایزه استاد نوش آفرین انصاری برای اولین بار به برگزیده کتابدار اجتماعی تعلق خواهد گرفت. در ابتدای مراسم اختتامیه نیز آقای دکتر خسروی، رئیس کمیته راهبری و رئیس هیئت مدیره دوره هفتم، ضمن بیان سخنانی در خصوص کنگره ششم، گزارشی از روند فعالیت هفتمین دوره

هیئت مدیره انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ارائه کردند و نتایج انتخابات اعضای هیئت مدیره دوره هشتم انجمن را قرائت کردند. ر پایان نیز، خانم دکتر مهرناز خراسانچی، دبیر اجرایی ششمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات، ضمن ارائه فرایند کار کمیته اجرایی، گزارش کاملی از گستره روند اجرا و اطلاع‌رسانی کنگره، ارائه کرد. بعد از آن، مراسم اهدای جوایز پنجمین دوره جوایز ملی برگزار شد. امسال برای اولین بار جایزه کتابدار اجتماعی، با نام استاد نوش آفرین انصاری، در کنار سه جایزه دیگر، داده شد. سپس به ایده و تجربه‌ای که توسط حاضران برنامه تاک انتخاب شده بودند، جوایزی اهدا شد. مراسم اختتامیه با تقدیر از اعضای کمیته علمی و اجرایی پایان یافت.

سخن پایانی

با توجه به ماهیت بین‌رشته‌ای کتابداری و اطلاع‌رسانی حضور اساتید، دانش‌آموختگان، دانشجویان و حرفه‌مندان در مجامع و تشکلهای علمی مرتبط به منظور یادگیری فعال از طریق تعاملات علمی و حرفه‌ای امری ضروری است. انجمن کتابداری می‌کوشد تا فرصتی برای ارائه راهکارها و نوآوری‌های مؤثر را فراهم آورد.

کنگره متخصصان علوم اطلاعات یک ایفلا ایرانی و محلی برای گفت‌وگو حرفه‌ای است که غیر از اندیشمندان، اساتید و دانشجویان این رشته، همه کسانی که در حوزه علم اطلاعات فعالیت دارند را در برمی‌گیرد. ارتباطات علمی و حرفه‌ای یکی از مهمترین راهبردهای توسعه کتابداری و اطلاع‌رسانی است. با نگاهی به تجربیات ایفلا و الگوبرداری از آن، کنگره سالانه نیز، فاصله گرفتن از مباحث نظری و نزدیک شدن به عمل را سرلوحه کار خود قرار داده است. مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی یک حرفه، بویژه حضور در انجمن‌ها، به افراد کمک می‌کند تا در جامعه حرفه‌ای خود شناخته شوند و در کنار آن تجربه‌هایی کسب کنند که در کلاس درس، محیط کار و... پیدا نمی‌شود. کنگره فقط یک همایش علمی نیست بلکه موجب شبکه‌سازی افراد می‌شود. شبکه‌ها می‌توانند افکار جدید را بوجود آورند تا افراد علاوه بر هویت فردی، هویت اجتماعی خود را نیز بسازند.

به امید همگرایی هر چه بیشتر حرفه و دانشگاه

منبع:

<https://congress.ilisa.ir/>

انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (۱۳۹۷). چکیده گفتگوهای نشست‌های هم‌اندیشی ارائه شده در چهارمین کنگره سالانه متخصصان علوم اطلاعات ایران.

سخنرانی انگیزشی با عنوان "روانشناسی کار و تاثیر آن در شکل‌گیری نگرش کارآفرینانه" در روز شنبه سی‌ام اردیبهشت ساعت ۱۰:۲۵ تا ۱۱ در سالن قلم واقع در سازمان اسناد و کتابخانه ملی به سخنرانی علی صاحبی، دکتری روانشناسی بالینی، فوق تخصص اختلالات وسواس، مربی ارشد و عضو هیات علمی موسسه بین‌المللی ویلیام گلسر برگزار شد. دکتر صاحبی به نقل از ویلیام گیبسون بیان کردند: آینده همین‌جاست، فقط به‌طور نابرابر توزیع شده است. این جمله نشان‌دهنده اهمیت نگاه جدی و علمی برای یافتن آینده شغلی روشن‌تر است.

ساخت روایتی کارآمد از وضعیت شغلی گذشته، کنونی و آتی خود به افراد اجازه می‌دهد تا با بررسی و گرفتن تصمیماتی آگاهانه به وضعیت شغلی معنادارتری برسند.

او همچنین به نقل از ساویکاس به توصیفی مفید از مشاغل پرداخت و گفت مشاغل خودبه‌خود آشکار نمی‌شوند؛ آن‌ها زمانی ساخته می‌شوند که افراد تصمیمیاتی را می‌گیرند که بیانگر خودانگاره‌های آن‌ها بوده و اهداف آن‌ها را در قالب واقعیت اجتماعی مناصب شغلی تثبیت می‌کند.

ایشان به دیدگاه‌های موجود به شغل نیز اشاره کرده و گفتند در ابتدای امر، کار صرفاً برای کسب درآمد هست، هنگامی که کار به حرفه تبدیل شود علاوه بر درآمد، منزلت نیز مورد اهمیت است و هنگامی که کار معنادار و در واقع رسالت شود، معنا و لذت در اولویت قرار می‌گیرند.

یکی از مباحث مهم و کلیدی که دکتر صاحبی به آن اشاره کردند، چگونگی کشف و انتخاب شغل مناسب و ارزشمند برای خودمان بود و گفتند در انتخاب شغل مناسب باید چهار سوال مهم را از خودمان پرسیم و با استفاده از بارش فکری به هر سوال چند پاسخ بدهیم این امر به ما در شناخت موقعیت فعلی کمک کرده و انتخاب شغل مناسب را تسریع می‌بخشد. این سؤالات این است که به چه چیزهایی عشق می‌ورزی؟، دنیا به چه چیزی نیاز دارد؟، در چه کارهایی می‌توانی درآمد داشته باشی؟، و در چه چیزی عملکرد خوبی داری؟ پرسیدن سؤالات مطرح شده و پاسخ دادن به آنها باعث می‌شود بهترین مشاغل متناسب با شخصیت و موقعیت خود را پیدا و کشف کنید.

در ادامه نیز دکتر صاحبی به تاکید بر سه عامل علاقه، توانایی و معنا در انتخاب شغل مناسب پرداخت.

نشست کمیته سازماندهی دانش در روز شنبه سی‌ام اردیبهشت ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۷ در سالن قلم واقع در سازمان اسناد و کتابخانه ملی برگزار شد.

دبیر نشست دکتر ملیحه درخوش، معاون فنی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران؛ میهمانان مهندس علی‌رضا علی‌بخشی و دکتر علی کاظمی، مدیرعامل شرکت پژوهش و نوآوری صنایع آموزشی، عضو هیات مدیره شرکت آسانک و عضو هیات مدیره شرکت پک پی و شرکت سلامت الکترونیک ایران نوین بودند.

در ابتدای نشست دبیر نشست در مورد اهمیت دانش و داده‌ها در عصر امروز صحبت کرد. در ادامه دکتر کاظمی درباره‌ی انقلاب صنعتی این‌گونه بیان کردند که در حال حاضر ما در دوره چهارم انقلاب صنعتی هستیم. در انقلاب صنعتی چهارم، دنیا به سمتی می‌رود که فضاهای فیزیکیال و دیجیتال یا مجازی با هم مرج می‌شوند.

او همچنین به بیان تفاوت دو مفهوم دیجیتالیزیشن و دیجیتالیزیشن در انقلاب صنعتی چهارم پرداخت و گفت دیجیتالیزیشن یعنی همه کسب و کارها، همه‌ی شئون زندگی ما دیجیتالی شود و دیجیتالیزیشن یعنی هرآنچه داخل یک کسب و کار، داخل یک سازمان و... وجود دارد تبدیل به صفر و یک شود و از حالت آنالوگ خارج شود.

در ادامه تفاوت انقلاب دیجیتال و اقتصاد دیجیتال را بیان کردند که اگر شغلی وجود داشته باشد و با روش‌های داده محور و روش‌های آنلاین آن را بازتعریف کنیم، به این فرآیند انقلاب دیجیتال می‌گویند. مثال ارائه خدمات بانکی با اپلیکیشن‌ها، اسنپ و...

اگر شغلی از قبل وجود نداشته باشد و به واسطه‌ی داده‌ها و اینترنت و... به‌وجود بیاید، اقتصاد دیجیتال نامیده می‌شود. مثال: موتور جستجوی ترب، شبکه‌های اجتماعی، پیام‌رسان‌ها و...

مهندس علی‌بخشی نیز به اهمیت و علل تحلیل داده‌ها در اپلیکیشن‌ها (از جمله اپلیکیشن طاقچه) پرداخت. از دلایل تحلیل داده توسط اپلیکیشن‌ها به موارد زیر می‌توان اشاره کرد:

عیب‌یابی اپلیکیشن، بهبود عملکرد و افزایش امکانات اپلیکیشن، آشنایی با علایق و نیازهای کاربران و... دکتر کاظمی نیز در آخر بیان کردند: امروزه صنعت جدیدی برای کسب درآمد به وجود آمده به نام صنعت داده، متریاال اولیه‌ی این صنعت، داده‌ها هستند. و در پایان نشست به چگونگی کسب درآمد از داده و ایجاد مشاغل جدید پرداخته شد.

جشن نامه مهرا

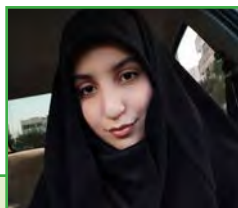
مهسا قسوری، دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ دانشگاه الزهرا

را عرضه می‌دارند اما چراغ «قدر استاد نکو دانستن» را باید پرفروغ نگه داشت. می‌توان گفت که فرصت خوبی برای دانشجویان و تازه واردان این عرصه است که بیشتر از اساتید و دغدغه‌مندان بدانند و در ادامه راه نیز این چراغ را روشن نگه دارند چه بسا زنده و پررنگ نگه داشتن نام آن‌ها، مرحله‌ای از پیشرفت در همه زمینه‌های موجود را در پیش خواهد داشت.

فارابی را دریافت کرد و یک سال بعد به عنوان چهره ماندگار علم اطلاعات و دانش‌شناسی انتخاب و معرفی شد.

جعفر مهرا از سال ۱۳۹۲ به مدت ۴ سال عضویت فرهنگستان علوم را در کارنامه افتخاراتش دارد و در سال ۱۳۹۵ با درجه استادی و پایه ۴۴ از دانشگاه شیراز به بازنشستگی مفتخر گردید.

کتاب جشن نامه مهرا چهره ماندگار علمی کشور به کوشش دکتر محمد رضا قانع جمع آوری شده و در ۱۴۰۱ هزار نسخه از آن به انتشار رسیده است مجموعه‌ای از مقالات بزرگان رشته همچون مازیار امیر حسینی، محمد حسین دیانی، رحمت الله فتاحی، مؤده سلاجقه، رحمان معرفت و... است که غالباً در رابطه با چهره بزرگ علم اطلاعات و دانش‌شناسی، جعفر مهرا نوشته شده است.

این کتاب را به تمام دانشجویان علم اطلاعات دانش‌شناسی پیشنهاد می‌کنیم چرا که آگاهی از چهره‌های ماندگار

رشته لزوم و ضرورت خودش را دارد. همچنین با قلم اساتید و متخصصان دلسوز این رشته و خاطرات و دغدغه‌های آنها آشنا خواهیم شد.

به گفته گردآورنده، دکتر محمد رضا قانع در مقدمه کتاب، این کتاب در راستای احیا و استمرار فرهنگ و سنت ارزشمند تجلیل از بزرگان عرصه علم و دانش پدید آمده اگرچه فرهیختگان این عرصه بدون چشم داشت و بی‌ادعا خدمات خود

• دکتر محمد رضا قانع گردآورنده «جشن نامه مهرا»، معاون اداری و مالی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری و ISC، همچنین عضو هیأت علمی گروه پژوهشی ارزیابی و توسعه منابع است که مجموعه مقالات چهره‌های متخصصان این رشته را درباره جعفر مهرا جمع آوری کرده و با همت نشر کتابدار به چاپ رسانده است.

جعفر مهرا (متولد ۱۳۲۵ در تبریز)، عضو هیئت علمی دانشگاه شیراز، رئیس سابق مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری و سرپرست سابق پایگاه استنادی علوم جهان اسلام است. وی سال ۱۳۵۳ گواهینامه کارشناسی ارشد خود را در رشته علوم کتابداری از دانشگاه تهران دریافت کرد و در فاصله سال‌های ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۳ در کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران مشغول به کار شد و چندی بعد کتابخانه وزارت رفاه اجتماعی را راه‌اندازی کرد.

مهرا در سال ۱۳۵۵ با استفاده از بورس دانشگاه شیراز جهت ادامه تحصیل در دوره دکترای تخصصی در حوزه سیستم‌ها و مدیریت کتابخانه‌های عمومی به دانشگاه کیس وسترون رزرو در شهر کلیولند ایالت اوهایو، راهی ایالات متحده آمریکا شد و پس از اتمام تحصیلات به ایران بازگشت و در دانشگاه شیراز مشغول به کار گردید.

در تابستان سال ۱۳۶۸ به مدت یک سال برای استفاده از فرصت مطالعاتی در دانشگاه لوس آنجلس کالیفرنیا (UCLA) در زمینه پایگاه‌های اطلاعاتی کتاب‌شناختی به تحقیق و مطالعه پرداخت و پس از بازگشت به ایران در سال ۱۳۶۹ به پیشنهاد وزیر فرهنگ و آموزش عالی، کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز را که یک مرکز بین‌المللی اطلاع‌رسانی است تأسیس و ریاست آن را بر عهده گرفت.

این استاد در سال ۱۳۸۷ به افتخار مجموعه خدمات علمی و پژوهشی به اتفاق حسن حبیبی، مهدوی کنی، مکارم شیرازی و ابراهیم دینانی حایزه جشنواره بین‌المللی

جشن نامه مهرا

به سعی
دکتر محمد رضا قانع

دسترس‌پذیری محتوای نسخه‌های خطی

حدیثه حیدری؛ دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی گرایش بازیابی اطلاعات و دانش - دانشگاه الزهرا (س)

● در هفتمین کنگره متخصصان علوم اطلاعات که در روزهای شنبه و یکشنبه مورخ ۳۰ و ۳۱ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۲، در کتابخانه ملی تهران برگزار گردید، روز یکشنبه در سالن قلم ساعت: ۰۸:۱۰ الی ۱۰:۰۰ پنل سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران - بخش سوم که به سرکار خانم مدرسی مدیر کل محترم منابع خطی و نادر سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اختصاص داده شده بود.

مدیرکل منابع خطی و نادر سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران در خصوص دسترس‌پذیری محتوای نسخ خطی اشاره کرد: نسخه‌های خطی به دلیل اینکه منحصر به فرد هستند، یک نوع ارزش محسوب می‌شوند. هیچ نسخه‌ای را با نسخه دیگر نمی‌توان از انحصار خارج کرد. بدون استثناء تک تک نسخه‌های خطی انصاری هستند. انحصاری بودن آن‌ها باعث می‌شود گروه‌هایی مانند نسخه‌پژوهان، نسخه‌شناسان و کتابداران بیشترین تعامل را با آن‌ها داشته باشند. کتابداران و نسخه‌پژوهان یک زمینه‌هایی را برای جستجوپذیری نیاز دارند که آن جستجوپذیری نسخه است.

وی بیان کرد: جستجوپذیری قابلیت دسترس‌پذیر بودن برای آن پژوهشگر (نسخه‌پژوه و یا کتابدار) یک تعدادی معیارهایی را نیاز دارد. آن معیارها هر چقدر جزئی‌تر و دسترس‌پذیرتر شود، برای آن پژوهشگر قابلیت جستجو و قابلیت دریافت اطلاعات مورد نظر او بیشتر می‌شود.

به طور مثال جلد، خط، کاغذ که هر کدام یک معیار محسوب می‌شوند. دو نسخه که از نظر محتوا یکسان هستند اما از نظر جلد، خط، کاغذ، و... نمی‌توان آن‌ها را یکسان در نظر گرفت. هر کدام از این موارد معیارهای جداگانه برای خود دارند این معیارها زمانی که جدا می‌شوند و تغییر می‌کنند، نقطه دسترس‌پذیری خاصی برای هر کدام از آن‌ها خواهد شد.

زهرا مدرسی در ادامه افزود: امکان دسترسی به متن از جمله محتوا که وارد دسته‌بندی می‌شود از نظر دوره، صحت نسخه اطمینان نزدیک بودن به مؤلف مواردی هستند که آن پژوهشگر را به آنچه که نیاز دارد نزدیک می‌کند.

بنابراین با توجه به ظرفیت‌هایی که داریم نسخه‌های تصحیح و استنساخ شده‌اند، هر چه بیشتر بستر برای پژوهشگر آماده شود، نیاز به تگ‌گذاری دارد. تگ‌گذاری باعث می‌شود به طور مثال خط با تغییراتی که پیدا می‌کند قابل خواندن می‌شود.

کلمه بسم الله در جایی به صورت نستعلیق، نستعلیق شکسته، و... همچنین بعضی خطوط بسیار ناخوانا هستند مانند خط نسخه‌های هندی بیشتر دیده می‌شود. تگ‌گذاری‌ها و تعریفی که برای سیستم می‌شود، امکان بازیابی همان بسم‌الله را داشته باشد، تگ‌گذاری‌هایی که در محیط‌های مجازی باید در نظر گرفته شود یک نوع ارزش افزوده به آن نسخه داده می‌شود، آن نسخه را قابل دسترس‌پذیرتر برای پژوهشگر می‌کند.

مدیرکل منابع خطی و نادر سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران در پایان بیان کرد: معیارهایی که شرح داده شد مرتبط به اجزای نسخه‌شناسی است در بخش کتابشناسی به معرفی نسخه پرداخته می‌شود که اکثراً مشترک است (مانند این که مثنوی، مثنوی است). در کتابشناسی منابع مختلف را بررسی می‌کنند. اما معیارپذیری که اجزا دارند شامل معیارپذیری تصحیحات، خط که در هر کدام از نسخه‌ها متفاوت هستند، به طور مثال در آغاز یک نسخه، یک نوع خط، در وسط نسخه نوع دیگری از خط و در انتها خط دیگر (یعنی کاتب متفاوت است)، صفحات، جلد، کاغذ نسخه، است و مسئله دیگر اینکه با تگ‌گذاری که انجام می‌گیرد، می‌توان به دوره و واقعیتی که برای تصحیح و قطعی بودن نسخه دارند، برسند. در نسخه‌های خطی کارهای جدیدی صورت گرفته است که تولید محتوا هستند، محتواها تولید شده‌اند اما اینکه ما بتوانیم آن‌ها (محتواهای تولید شده) را در فضای دیجیتال وارد کنیم، شاید اولین اقدام‌هایی باشد که ان‌شاءالله با ظرفیت‌هایی که در کتابخانه ملی است با هم‌فکری بیشتر دوستان پیش ببریم.

صد سال فناوری اطلاعات – ده سال ششم

از شماره زمستان سال ۱۴۰۱ (نشریه شماره ۹۳) بنا داریم بر مبنای کتاب ۱۰۰ سال فناوری اطلاعات از نگاه گروه فناوری پرنده (۱۳۹۹) در هر شماره ده سال از اتفاق‌های مهم در عرصه فناوری اطلاعات سده گذشته را بازبینی کنیم. این نشریه ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۹ هجری شمسی:

۱۳۵۰ هـ.ش. (۱۹۷۱ میلادی): تولد علامت @ – ارسال اولین ایمیل بر بستر شبکه

ری تاملینسون Ray Tomlinson اولین پست الکترونیکی را در شبکه ارسال کرد. با تولد علامت @ برای شناسایی کاربران و دستگاه‌های ایشان در محیط ARPANet ناگهان سیستم‌های اشتراک زمانی با صدها کاربر مملو از ایمیل می‌شوند و تا سال ۱۹۷۳ بیش از پنجاه درصد ترافیک این شبکه برای تحقق پست الکترونیکی اشغال می‌شود و تمامی شبکه‌های دیگر نیز این امکان جذاب را مهیا می‌کنند.

۱۳۵۱ هـ.ش. (۱۹۷۲ میلادی): خودپرداز در ایران

اولین دستگاه خودپرداز یا در آن زمان اولین بوجه خودکار کامپیوتری در محل شعبه مرکزی بانک بیمه بازرگان نصب شد. این نخستین دستگاه خودپرداز کامپیوتری آن زمان در خاورمیانه بود. مشتریان می‌توانستند با تکمیل فرمی درخواست کارت اعتباری نقدی کرده و در هر ساعت از شبانه‌روز پول نقد را فقط در ۱۰ ثانیه دریافت کنند. سقف برداشت در آن زمان ۳ هزار تومان بود که در یک پاکت تحویل می‌شد. بعد از نصب در شش شعبه دیگر این بانک، در شعب بانک تهران با سقف برداشت هفت هزار تومان مستقر گردید. مبالغ پرداختی در روز بعد و پس از بررسی اطلاعات دستگاه توسط متصدیان بانک از حساب مشتری کس می‌شد. بانک سپه سومین بانکی بود که همراه با نصب دستگاه خودپرداز اقدام به صدور کارت یک بار مصرف برای هر بار تراکنش و دریافت یک پاکت حاوی هزار تومان وجه نقد نمود.

عرضه فلاپی دیسک

فلاپی دیسک در سال ۱۹۶۷ توسط IBM اختراع شد و فرمت ۸ اینچی آن در سال ۱۹۷۲ با نام Memorex ۶۵۰ به بازار عرضه شد که محصولی بود با قابلیت خواندن و نوشتن و فضای ۱۷۵ کیلوبایت. فلاپی دیسک ۵،۲۵ اینچی در ۱۹۷۶ و فلاپی دیسک ۳،۵ اینچی در ۱۹۸۲ عرضه شدند. محصولاتی که استانداردی برای جابه‌جایی اسناد در کامپیوتر شخصی شدند محبوبیت زیادی داشتند.

۱۳۵۲ هـ.ش. (۱۹۷۳ میلادی): اولین تماس با موبایل، گامی بزرگ در گسترش ارتباطات

تا این سال تکنولوژی موبایل محدود به دستگاه‌های نصب شده در برخی خودروها بود. در این سال کمپانی Motorola اولین گوشی موبایل قابل حمل را عرضه کرد و در سوم آوریل ۱۹۷۳ مارتین کوپر محقق این شرکت برای اولین بار به وسیله آن با دکتر Engel در آزمایشگاه بل تماس گرفت. این گوشی تلفن با ابعاد ۴*۱۳*۲۳ سانتی‌متر ۱،۱ کیلوگرم وزن داشت و با ۱۰ ساعت شارژ می‌توانست ۳۰ دقیقه روشن بماند.

۱۳۵۳ هـ.ش. (۱۹۷۴ میلادی): Teletext وقتی وب نبود!

Teletext یک استاندارد Videotext بود که برای نمایش متن و گرافیک ابتدایی در انگلستان طراحی شد و قابلیت‌های تلویزیون را از یک ابزار سرگرمی به دنیایی از اطلاعات گسترش داد.

اطلاعات در این سرویس به صورت صفحات قابل انتخاب نمایش داده می‌شد و کاربر با انتخاب هر موضوع، اخبار و داده‌هایی را مشاهده می‌کرد. اولین تله‌تکست عمومی، سرویس BBC Ceefax بود که اطلاعات گوناگونی را پخش می‌کرد. بر اساس این نوآوری محبوب، دستگاه‌های زیادی به بازار آمد، از کنترل‌های مخصوص تا تلویزیون‌هایی که قادر به چاپ اطلاعات هر صفحه بودند.

تله‌تکست در ایران با نام شبکه پیام سیما از ۳۰ مهر ۱۳۷۳ با تجهیز گیرنده‌های تلویزیونی به رمزگشا به صورت ۲۴ ساعته در دسترس قرار گرفت. متون در ابتدا انگلیسی بودند و فارسی کردن آن سه سال زمان برد.

۱۳۵۴ هـ.ش. (۱۹۷۵ میلادی): کارت هوشمند، تحول کارت‌های اعتباری

کارت‌های اعتباری از دهه ۱۹۵۰ در آمریکا به وجود آمده بودند و در باشگاه‌هایی مورد استفاده قرار می‌گرفتند. کارت‌های مقوایی چاپ شده باید شارژ می‌شدند و بر اساس یک شماره چند رقمی شناسایی می‌شدند. در ۱۹۵۸ بانک آمریکا اولین کارت بانکی را صادر کرد که ابتدا BankAmericaCard نام داشت که بعداً در ۱۹۷۶ به ویزا کارت تغییر نام داد. در ۱۹۷۰ شرکت IBM کارتی با نوار مغناطیسی عرضه کرد که می‌توانست تمام اطلاعات کارت را روی خود ذخیره کند اما در ۱۹۷۵ یک مخترع فرانسوی طرحی داد که علاوه بر ارتقاء امنیت، اطلاعات بیشتری را ذخیره کند. با گسترش این کارت‌ها، کارت پرداخت تلفن از سال ۱۹۷۷ راه‌اندازی شد.

دوربین دیجیتال

ایده ساخت دوربین دیجیتال از ۱۹۶۱ وجود داشت اما فناوری تولید آن هنوز آماده نشده بود. در سال ۱۹۷۵ اولین دوربین دیجیتال توسط شرکت KODAK اختراع شد. اولین دوربین‌های دیجیتالی توسط ارتش و یا برای اهداف علمی مورد استفاده قرار گرفتند اما از دهه ۱۹۹۰ و بعدها توسط مردم مورد استقبال واقع شدند.

۱۳۵۵ هـ.ش. (۱۹۷۶ میلادی): تولد مفهوم License نرم‌افزار و تاسیس کمپانی اپل

لایسنس یا سند فعال‌کننده در لغت به معنای پروانه و در زمینه کامپیوتر به معنای مجوز است. مجوزی که از طرف نرم‌افزار یا سخت‌افزار خاصی ارسال می‌شود و در صورت عدم وجود آن عملاً نیاز کاربران و امنیت سیستم نرم‌افزار یا اسکریپت‌ها غیر قابل اجراست. شرکت‌های کامپیوتری در تلاش برای انحصاری کردن بازار شروع به فروش لایسنس نمودند که تاکنون این روند توسط برخی از شرکت‌ها ادامه دارد. شرکت اپل عملاً از سال ۱۹۷۱ با دوستی استیو وازنیک ۲۱ ساله مهندس رایانه و استیو جابز ۱۶ ساله متولد شده بود هرند بعدها و پس از آشنایی این دو نفر طی این سال‌ها این شرکت با معرفی رایانه شخصی اپل I که در گاراژ خانه جابز به صورت دستی ساخته شده بود رسماً با نام تجاری Apple Computer Inc به بازار تکنولوژی وارد شد و توانست ظرف مدت کوتاهی با فروش تعدادی از این مدل رایانه شخصی، اعتباری برای خود دست و پا کند.

۱۳۵۶ هـ.ش. (۱۹۷۷ میلادی): رقابت در بازار کامپیوتر خانگی

دو محصول موفق Apple II و Commodore PET در آوریل و سپتامبر ۱۹۷۷ راهی بازار شدند. این دو محصول مانند سایر محصولات پیش از خود بازار کامپیوترهای خانگی را تشکیل داده بودند. Commodore PET با ظرفیت ۴ یا ۸ کیلوبایت ترکیبی از داده و نوار کاست بود که اطلاعات دیجیتالی را از کامپیوتر به سیگنال‌های صوتی آنالوگ تبدیل و در کاست‌های کوچک ذخیره می‌کرد. این روش بسیار با صرفه و قابل اعتماد اما به شدت کند بود. در مقابل Apple II با یک مادربرد، منبع تغذیه، صفحه کلید، کیس، کتابچه راهنما، پدال بازی و یک کاست بازی Breakout قرار داشت که محبوبیت آن را بسیار فراتر از انتظاربرد. میلیون‌ها دستگاه تا سال ۱۹۹۳ فروش رفت و هزاران دستگاه به مدارس اهدا شد.

۱۳۵۷ هـ.ش. (۱۹۷۸ میلادی): فلاپی دیسک، استاندارد برای جایجایی اسناد

به دنبال درخواست آزمایشگاه‌های WANG برای کوچک شدن فلاپی ۸ اینچی، فلاپی دیسک‌های ۵ ۱/۴ اینچی تولید شدند و بیش از ۱۰ شرکت تولیدکننده فلاپی درایوهایی برای آن می‌ساختند و راهی بازار می‌کردند. این فلاپی‌ها استاندارد برای تبادل اطلاعاتی اسناد نوشتاری شده بودند.

۱۳۵۸ هـ.ش. (۱۹۷۹ میلادی): آتاری، بازی یا ...

کمی بعد از کنسول‌های موفق VCS آتاری دو میکرو کامپیوتر معرفی کرد. مدل ۴۰۰ درجه اول بیشتر یک کنسول بازی بود،

حال آن که مدل ۸۰۰ بیشتر یک کامپیوتر خانگی بود. این دو محصول به شدن با Apple II و Commodore PET در رقابت بودند.

۱۳۵۹ هـ.ش. (۱۹۸۰ میلادی): هاردرایو مینی کامپیوترها، داستان تولد یک کمپانی

اولین هاردرایو برای کامپیوترهای شخصی یا مینی کامپیوترها توسط Seagate Technology ساخته شد. ST509 پنج مگابایت حافظه داشت که یعنی ۵ برابر فلاپی دیسک استاندارد که فضای درایوفلاپی را در کیس می‌گرفت. همه چیز از یک مکالمه بین Alan Shugart و Finis Connar زمانی که با هم کار می‌کردند شروع شد. این دو بعد از کوچک کردن سایز فلاپی دیسک تصمیم به تاسیس شرکت گرفتند و با جلب نظر مشتریانی چون اپل و IBM طی چند سال میلیون‌ها دستگاه فروختند.

تکمیل نخلستان انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران

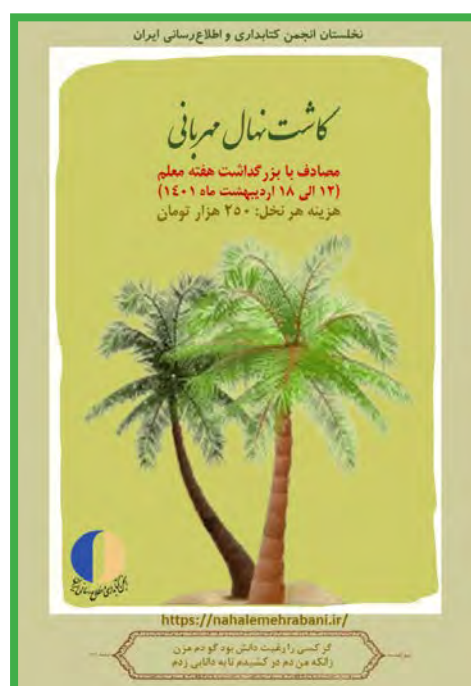
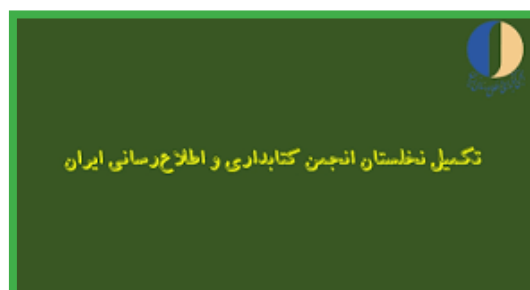
منبع: لیزنا

نخلستان انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با ظرفیت ۱۰۰ نخل (نهال مهربانی) تکمیل شد. انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران به مناسبت بزرگداشت هفته معلم (۱۲ الی ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۴۰۱)، درصدد برآمد تا برای ایجاد نخلستانی به وسعت ۱۰۰ نخل در روستای قلعه گنج (جنوب استان کرمان) همت گمارد.

هر کدام از نخل‌ها به نام یکی از اساتید، صاحب‌نظران و کتابداران حال و گذشته رشته است، و نخل‌هایی به نام اساتیدی همچون دکتر عباس حری، پوری سلطانی، دکتر رحمت‌اله فتاحی، نوش‌افزین انصاری، بهار رهادوست و ...؛ کتابدارانی همانند سیما سپهرآرا، فاطمه فرودی و ...؛ صاحب‌نظرانی همانند محمدحسن آقا بزرگ تهرانی و غیره ثبت شد.

از آنجا که کاشت نهال نخل از سوی بانی، نه تنها یادبودی برای فرد است بلکه در آینده منبع درآمدی برای نیازمندان آن منطقه محروم هم خواهد بود، افراد زیادی در پرداخت هزینه کاشت این نخل‌ها اقدام نمودند و هزینه هر نهال مهربانی را که ۲۵۰ هزار تومان محاسبه گردید را به صورت تکی و یا گروهی پرداخت نمودند.

شایان ذکر است هر نهال نخل دارای سندی به نام فرد (هدیه گیرنده) است که این سند پس از انجام امور مرتبط برای بانی جهت هدیه به استاد، کتابدار و یا فرد تاثیرگذار مورد نظر یا خانواده ایشان ارسال گردید.

عکس: مانی هرندی پور
LISNA.IR
لشنا
LISNA

عکس: مانی هرندی پور
LISNA.IR
لشنا
LISNA

بماند به یادگار
نخلستان انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران

ارو بهشت ۱۴۰۲ ه. ش

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

عبدالرحمن فرج پهلوان

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

سید ابراهیم عمرانی

